1914
22
Ц-79

23 SET 2009

28

10

22
Ա-79

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ
ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

A. B. S.

28,600

ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ՖՈՆԴ
ОБМЕННЫЙ ФОНД

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

1914

3776
15.02.2013
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՍՌ - ЭМ. ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
32843-61

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի, Դաւիթի որդ-
ւոյն, Աբրահամի որդւոյն։
2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը· Իսահակ ծնաւ Յա-
կոբը· Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները·
3 Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան Թամարէ. Փարէս
4 ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ
Ամինադաբը, Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն
5 ծնաւ Սաղմոնը· Սաղմոն ծնաւ Բոոսը Ռախաբէ. Բոոս
6 ծնաւ Ովբէդը Հռութէ. Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն. Յեսսէ
ծնաւ Դաւիթ թագաւորը· Դաւիթ թագաւորը
7 ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի կնոջմէն. Սողոմոն ծնաւ
8 Ռոբովամը. Ռոբովամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ
Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ
9 Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ոզիան. Ոզիա ծնաւ Յովա-
թամը. Յովաթամ ծնաւ Աքազը. Աքազ ծնաւ Եզե-
10 կիան. Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ
11 Ամոնը. Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեքո-
նիան ու անոր եղբայրները Բաբելոնեան գերութեան
12 ատենները. Բաբելոն գերութեան երթալէն ետև Յե-
13 քոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. Սաղաթիէլ ծնաւ Զօրա-

բէլը. Զօրաբաբէլ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ
14 Եղիակիմը. Եղիակիմ ծնաւ Ազովրը. Ազովր ծնաւ
Սադովկը. Սադովկ ծնաւ Աքինը. Աքին ծնաւ Եղի-
15 ուդը. Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ
16 Մատթանը. Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ
զՅովսէփ, այրն Մարիամու, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ
17 կ'ըսուի Քրիստոս: Արդ բոլոր ազգերը Աբրահամէ մին-
չև Դաւիթ տասնըչորս ազգ, և Դաւիթէ մինչև Բա-
բելոնեան գերութիւնը տասնըչորս ազգ, ու Բաբելոն-
եան գերութենէն մինչև Քրիստոս տասնըչորս ազգ:
18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը այս կերպով էր.
անոր մայրը Մարիամ Յովսէփի նշանուած, դեռ
իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն յղացած գըտ-
19 նուեցաւ: Եւ Յովսէփ անոր այրը արդար ըլլա-
լով ու չուզելով որ զանիկա խայտառակ ընէ, մտա-
20 ծեց որ ծածկաբար արձակէ զանիկա: Եւ քանի որ
անիկա այս բաները կը մտածէր, ահա Տէրոջը հրեշտակը
երազի մէջ երեւցաւ անոր՝ ու ըսաւ, Յովսէփ, Դա-
ւիթի որդի, մի վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
կինդ, վասն զի անոր ներսիդին ծնածը Սուրբ Հոգի-
21 էն է, Եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը
*Յիսուս դնես, քանզի անիկա իր ժողովուրդը իրենց
22 մեղքերէն պիտի փրկէ: Եւ այս ամէնը եղաւ, որպէս
զի կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռ-
23 քով, որ կ'ըսէ. Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի
պիտի ծնանի. և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կո-
24 չեն, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ: Եւ
Յովսէփ քունէն արթննալով ինչպէս Տէրոջը հրեշ-

*Այսինքն, Փրկիչ

տակը իրեն հրամայեց, այնպէս ըրաւ ու իր կինը քովն
25 առաւ. Եւ չէր գիտեր զանիկա՝ մինչև իր անդրանիկ
որդին ծնաւ, ու անոր անունը Յիսուս դրաւ:

ԳԼ. Բ

1 Ու երբ Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլեհեմին մէջ
Հերովդէս թագաւորին օրերը, ահա արեւելքէն մո-
2 գեր եկան Երուսաղէմ, Ու ըսին, Ո՞ւր տեղ է ան՝ որ
Հրեաներուն թագաւոր ծնաւ. վասն զի մենք արե-
ւելքի մէջ անոր աստղը տեսանք, ու եկանք անոր
3 երկրպագութիւն ընելու: Ու երբ Հերովդէս թագա-
ւորը լսեց, խռովեցաւ, և բոլոր Երուսաղէմ իրեն
4 հետ: Եւ ժողվելով բոլոր քահանայապետները ու
ժողովուրդին դպիրները, հարցուց անոնց թէ Քրիս-
5 տոսը ո՞ւր պիտի ծնանի: Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրէ-
աստանի Բեթլեհեմին մէջ. վասն զի այսպէս գըր-
6 ուած է մարգարէին ձեռքով. Եւ դուն, Բեթլեհեմ,
Յուդայի երկիրը, Յուդայի իշխաններուն մէջ բնաւ
պզտիկ մը չես. վասն զի քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ
7 որ իմ Իսրայէլ ժողովուրդս պիտի հովուէ: Այն ա-
տեն Հերովդէս ծածկաբար մոգերը կանչեց, ու ստու-
8 գեց անոնցմէ աստղին երեւցած ատենը: Եւ զանոնք
Բեթլեհեմ ղրկելով՝ ըսաւ, Գացէք ստոյգը իմացէք
այն մանուկին վրայով, ու երբ գտնէք, ինծի իմա-
ցուցէք, որպէս զի ես ալ գամ, անոր երկրպագու-
9 թիւն ընեմ: Ու երբ անոնք թագաւորէն այս բանը
լսեցին, գացին. և ահա այն աստղը զոր արեւելքի
մէջ տեսեր էին, անոնց առջեւէն գնաց, մինչև եկաւ
10 կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: Երբ տեսան

11 աստղը, շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան։ Եւ
տունը մտնելով՝ տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամի
հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, և իրենց
գանձերը բանալով ընծաներ տուին անոր, ոսկի ու
12 կնդրուկ և զմուռս։ Ու հրաման առնելով երազի
մէջ, որ նորէն Հերովդէսի չդառնան ուրիշ ճամ-
բով գացին իրենց երկիրը։
13 Ու երբ անկէ գացին անոնք, ահա Տէրոջը հրեշ-
տակը երազի մէջ երեւցաւ Յովսէփի ու ըսաւ, Ելիր,
առ մանուկը ու անոր մայրը, ու Եգիպտոս փախիր,
և հոն կեցիր մինչև ես քեզի ըսեմ. քանզի Հերովդէս
14 պիտի փնտռէ այդ մանուկը կորսնցնելու համար։ Ան
ալ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ և
գնաց Եգիպտոս, ու մինչև Հերովդէսի մահը հոն էր։
15 Որպէս զի կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին
ձեռքով, որ կ'ըսէ, Եգիպտոսէ կանչեցի իմ որդիս։
16 Այն ատեն երբ տեսաւ Հերովդէս թէ *խաբուե-
ցաւ մոգերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու ղրկեց ջար-
դեց Բեթլեհէմի և անոր ամէն սահմաններուն մէջ
գտնուած բոլոր տղաքը՝ երկու տարեկան և անկէ
վար, այն ժամանակին համեմատ զոր մոգերէն ստու-
17 գեց։ Այն ատեն կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին
ձեռքով ըսուածը, որ կ'ըսէ, Ռամայի մէջ ձայն մը
18 լսուեցաւ, ողբ, լաց ու մեծ կոծ. Ռաքէլ կու լար իր
տղոցը համար, ու չէր ուզեր մխիթարուիլ, վասն զի
չկային ։
19 Ու երբ Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը հրեշտակը
20 Եգիպտոս երազի մէջ Յովսէփի երեւցաւ, Ու ըսաւ,

*Յուն. ծաղրուեցաւ

Ելիր, առ մանուկը ու անոր մայրը, և գնա Իսրայէլի
երկիրը, քանզի մեռան անոնք որ մանուկին կեանքը
21 կը փնտռէին։ Ան ալ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը
22 առաւ և եկաւ Իսրայէլի երկիրը։ Իսկ երբ լսեց թէ
Արքեղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
Հերովդէսի տեղ, վախցաւ հոն երթալու, ու երազի
մէջ պատգամ առնելով՝ Գալիլեայի կողմերը գնաց.
23 Եւ եկաւ Նազարէթ ըսուած քաղաքը բնակեցաւ,
որպէս զի մարգարէներուն խօսքը կատարուի՝ թէ
Նազովրեցի պիտի կոչուի։

ԳԼ. Գ

1 Այն օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, ու Հրէաս-
2 տանի անապատին մէջ կը քարոզէր, Ու կ'ըսէր,
Ապաշխարեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
3 մօտեցած է։ Վասն զի ասիկա ան է՝ որու համար
Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ,
Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան
4 պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք։ Եւ այս
Յովհաննէսը իր հանդերձը ուղտի մազէ, ու իր մէջքը
կաշիէ գօտի ունէր. և իր կերակուրը մարախ ու վայ-
5 րենի մեղր էր։ Այն ատեն Երուսաղէմ և բոլոր Հրէ-
աստան ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէ-
6 ին, Եւ կը մկրտուէին իրմէ Յորդանանու մէջ, ու
7 իրենց մեղքերը կը խոստովանէին։ Ու երբ տեսաւ
փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն շատերը իր
մկրտութեանը եկած, ըսաւ անոնց, Իժերու ծնունդ-
ներ, ո՞վ իմացուց ձեզի գալու բարկութենէն փախ-
8 չիլ։ Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղ

9 բերէք. Եւ մի խորհիք դուք ձեր ներսիդին ըսել, թէ
Մենք մեր հայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ'ըսեմ
ձեզի որ Աստուած կարող է այս քարերէն Աբրահամի
10 որդիներ հանել։ Ալ հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քով կը դրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի
11 պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի։ Ես
ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշխարութեան համար,
բայց իմ ետեւէս եկողը ինծմէ զօրաւոր է, ու ես
անոր կօշիկները կրելու արժանի չեմ. անիկա ձեզ
12 պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու կրակով. Որուն հե-
ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը պիտի մաքրէ ու իր
ցորենը համբարը պիտի ժողվէ, և յարդը պիտի այրէ
չմարող կրակով։
13 Այն ատեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանան եկաւ
14 Յովհաննէսի, որպէս զի անկէ մկրտուի։ Եւ Յովհան-
նէս կ'արգիլէր զանիկա ու կ'ըսէր, Ինծի՛ պէտք է որ
15 քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն ինծի՞ կու գաս։ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թող տուր հի-
մա, վասն զի այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր ար-
դարութիւնը կատարենք. ետքը թող տուաւ անոր։
16 Ու երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը ջուրէն դուրս
ելաւ, և ահա երկինք անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ
Աստուծոյ Հոգին որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու
17 գար իր վրայ։ Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ որ
կ'ըսէր, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւներ եմ։

ԳԼ. Դ

1 Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սուրբ
2 Հոգիէն, որպէս զի Սատանայէ փորձուի. Եւ քառա-
սուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելէն ետ-
քը անօթեցաւ։
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ, Եթէ դուն
Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ այս քարերը հաց ըլլան։
4 Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գրուած է թէ
Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա այն ամէն
խօսքով՝ որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ։
5 Այն ատեն Սատանայ առաւ տարաւ զանիկա
սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանիկա տաճարին աշ-
6 տարակին վրայ, Ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն Աստու-
ծոյ Որդին ես, քեզ վար ձգէ, վասն զի գրուած
է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի հա-
մար, ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
7 որպէս զի չըլլայ թէ ոտքդ քարի զարնես։ Յիսուս
ըսաւ անոր, Դարձեալ գրուած է թէ Քու Տէր Աստ-
ուածդ չփորձես։
8 Սատանայ նորէն առաւ հանեց զանիկա խիստ
բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի
9 բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառքը. Ու
ըսաւ անոր, Ասոնք ամէնը քեզի կու տամ, եթէ ին-
10 նաս՝ ինծի երկրպագութիւն ընես։ Այն ատեն Յիսուս
ըսաւ անոր, [Ետիս] գնա, Սատանայ, վասն զի գըր-
ուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն
11 ընես, ու միայն զանիկա պաշտես։ Այն ատեն Սա-
տանայ զանիկա թողուց. և ահա հրեշտակներ եկան
ու անոր սպասաւորութիւն կ'ընէին։
12 Եւ երբ լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մատնուեցաւ,
13 ելաւ գնաց Գալիլեա, Ու ձգելով Նազարեթը, եկաւ
բնակեցաւ Կափառնայումի, ծովեզերեայ քաղաքը,
Զաբուղոնի ու Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ.

14 Որպէս զի կատարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով
15 ըսուած խօսքը, Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի
երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը
16 Հեթանոսաց Գալիլեան. Խաւարի մէջ նստող ժողո-
վուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և լոյս ծագեցաւ անոնց՝
որոնք մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին։
17 Անկէ ետև Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել, Ապաշխա-
րեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը մօտ է։
18 Երբ Յիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քովէրը կը
պտըտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ, Պետրոս կոչ-
ուած Սիմոնը և անոր եղբայրը Անդրէասը, որոնք
19 ծովը ուռկան կը ձգէին, վասն զի ձկնորս էին. Եւ
ըսաւ անոնց, Իմ ետևէս եկէք, ու ձեզ մարդոց որ-
20 սորդ ընեմ։ Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները թո-
21 ղուցին ու անոր ետևէն գացին։ Եւ անկէ յառաջ
երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդ-
եան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, նա-
ւին մէջ իրենց հօրը Զեբեդէոսի հետ, երբ իրենց
ուռկանները կը կարկտէին. ու կանչեց զանոնք.
22 Անոնք ալ շուտ մը նաւը ու հայրերնին թողուցին
ու անոր ետևէն գացին։
23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեա պտըտելով, կը սորվե-
ցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, և արքայու-
թեան աւետարանը կը քարոզէր, ու ժողովուրդին
մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւնները ու ամէն կերպ
24 ցաւերը կը բժշկէր։ Եւ անոր համբաւը բոլոր Սու-
րիա տարածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդ-
ները որոնք կերպ կերպ ցաւերով ու տանջանքներով
կը նեղուէին, և դիւահարները ու լուսնոտները և
25 անդամալոյծները. ու բժշկեց զանոնք։ Եւ շատ ժո-

ղովուրդներ անոր ետևէն կ'երթային, Գալիլեայէ ու
Դեկապոլիսէ և Երուսաղէմէ ու Հրէաստանէ և Յոր-
դանանու անդիի կողմէն։

ԳԼ. Ե

1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները, լեռը ելաւ. ու երբ
2 նստաւ հոն, իր աշակերտները քովը գացին. Եւ իր
բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր։
3 Երանի՜ հոգւով աղքատներուն, վասն զի երկինքի
4 թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երանի՜ սգաւորնե-
5 րուն, վասն զի անոնք պիտի մխիթարուին։ Երանի՜
հեզերուն, վասն զի անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը։
6 Երանի՜ անոնց որ անօթի ու ծարաւ են արդարու-
7 թեան, վասն զի անոնք պիտի կշտանան։ Երանի՜
ողորմածներուն, վասն զի անոնք ողորմութիւն պի-
8 տի գտնեն։ Երանի՜ անոնց որ սրտով մաքուր են,
9 վասն զի անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած։ Երանի՜
խաղաղութիւն ընողներուն, վասն զի անոնք Աստու-
10 ծոյ որդիներ պիտի կոչուին։ Երանի՜ անոնց որ հա-
լածուած են արդարութեան համար, վասն զի եր-
11 կինքի թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երանի՜ է
ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, և սուտ
տեղը ամէն կերպ գէշ խօսքեր կը խօսին ձեր վրայ
12 ինծի համար։ Ցնծացէք և ուրախ եղէք. վասն զի ձեր
վարձքը շատ է երկինքը. քանզի այս կերպով հա-
լածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները։
13 Դուք էք երկրի աղը. հապա եթէ աղը իր համը
կորսնցնէ, ինք ինչո՞վ պիտի աղուի. անկէ ետև բանի
մը չգար, միայն թէ դուրս ձգուելու և մարդոց ոտ-

14 քին տակ կոխուելու։ Դուք էք աշխարհի լոյսը. քա-
ղաք մը որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ։
15 Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գրուանի տակ, հա-
պա աշտանակի վրայ, և լոյս կու տայ բոլոր տանը
16 մէջ եղողներուն։ Այնպէս թող լուսաւորէ ձեր
լոյսը մարդոց առջև, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը,
ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է։
17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարգարէ-
ները աւրելու. չեկայ աւրելու, հապա կատարելու։
18 Քանզի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի, Մինչև երկինք
ու երկիր անցնին, օրէնքէն յովտ մը կամ նշանագիր
մը պիտի չանցնի, մինչև բոլորն ալ կատարուին։
19 Ուստի ով որ այս ամենափոքր պատուիրանքներէն
մէկը աւրէ, ու մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա
ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորու-
թեան մէջ. բայց ով որ ընէ և սորվեցնէ, անիկա
մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեանը մէջ։
20 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ ձեր արդարութիւնը
դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն ա-
ւելի չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւո-
րութիւնը։
21 Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն, Սպանու-
թիւն մի ըներ. և ով որ սպանութիւն ընէ, դա-
22 տաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Բայց ես ձեզի
կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբօրը պարապ տեղը սրդողի,
դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ իր
եղբօրը Յիմար ըսէ, ատեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ.
և ով որ իր եղբօրը Անմիտ ըսէ, գեհենի կրակին
23 պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Ուրեմն, եթէ քու ընծադ
սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտքդ գայ թէ քու

24 եղբայրդ քեզի դէմ բան մը ունի, Հոն ձգէ քու ըն-
ծադ սեղանին առջև, և գնա առաջ քու եղբօրդ
հետ հաշտուէ, ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մա-
25 տուցանես։ Քու ոսոխիդ հետ շուտով միաբանէ,
քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջ ես. չըլլայ որ քու
ոսոխդ քեզ դատաւորին մատնէ, և դատաւորը դա-
26 հիճին, և բանտը ձգուիս։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի,
Պիտի չելլես անկէ՝ մինչև որ վերջին նաքարակիտը
չվճարես։
27 Լսեր էք որ ըսուեցաւ*, Շնութիւն մի ըներ։
28 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ կին մարդու կը
նայի անոր ցանկանալու համար, ալ անիկա իր սրտին
29 մէջ շնութիւն ըրաւ անոր հետ։ Արդ եթէ քու աջ
աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զանիկա ու
քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անդամ-
ներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը
30 չձգուի։ Եւ եթէ աջ ձեռքդ քեզ կը գայթակղե-
ցնէ, կտրէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ
է քեզի որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բո-
31 լոր մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Նաեւ, ըսուեցաւ թէ
Ով որ իր կինը կ'արձակէ, թող անոր արձակման
32 թուղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ թէ Ով որ իր
կինը կ'արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի,
ինք պատճառ կ'ըլլայ անոր շնութիւն ընելուն, և
ով որ այն արձակուածը առնէ, շնութիւն կը գործէ։
33 Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն,
Սուտ երդում մի ըներ, հապա ըրած երդումներդ
34 վճարէ Տէրոջը։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ամենևին եր-

*Ոմանք կ'աւելցնեն, առաջիններուն

դում մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ ա-
35 թոռն է, Եւ ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն
պատուանդանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ
36 Թագաւորին քաղաքն է. Եւ ոչ քու գլխուդ վրայ
երդում ընես, վասն զի չես կրնար մէկ մազ ճերմկցը-
37 նել կամ սեւցնել։ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այոն
այո, ու ոչը՝ ոչ. ու ասկէ աւելին չարէն յառաջ
կու գայ։

38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք, ու ակ-
39 ռայի տեղ ակռայ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Չարին
հակառակ մի կենաք, հապա եթէ մէկը ապտակ մը
40 զարնէ աջ ծնօտիդ, դարձուր անոր միւսն ալ։ Եւ
մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ վարել ու քու շա-
պիկդ առնել, թող տուր անոր քու վերարկուդ ալ։
41 Եւ ով որ քեզ պահակ բռնէ ու մղոն մը ճամբայ
42 քշէ, գնա անոր հետ երկու։ Քեզմէ ուզողին տուր,
ու երես մի դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ
առնել։

43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Քու ընկերդ սիրես ու
44 թշնամիդ ատես։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Սիրեցէք
ձեր թշնամիները, օրհնեցէք ձեզ անիծողները, բարի
ըրէք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, և աղօթք ըրէք անոնց
45 համար որ ձեզ կը չարչրկեն ու կը հալածեն. Որպէս
զի ձեր երկնաւոր Հօրը որդիներն ըլլաք. վասն զի իր
արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն և թէ՛ բարինե-
րուն վրայ, և անձրեւ կը ղրկէ թէ՛ արդարներուն և
46 թէ՛ մեղաւորներուն վրայ։ Վասն զի եթէ դուք ձեզ
սիրողները սիրէք, ի՞նչ վարձք կ'ունենաք. չէ՞ որ
47 մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն։ Եւ եթէ միայն ձեր
եղբայրներուն բարեւ տաք, ի՞նչ աւելի կ'ընէք ուրիշ-

48 ներէն. չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն։ Ու-
րեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր
Հայրն ալ կատարեալ է։

ԳԼ. Զ

1 Զգոյշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց առջեւ
չընէք՝ անոնց երեւնալու համար, եթէ ոչ՝ վարձք չէք
2 առներ ձեր Հօրմէն որ երկինքն է։ Ուստի երբ ողոր-
մութիւն կ'ընես, առջեւդ փող մի հնչեցներ, ինչ-
պէս կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոցնե-
րուն մէջ կ'ընեն, որպէս զի մարդոցմէ փառաւոր-
ուին. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը
3 առած կ'ըլլան։ Իսկ դուն երբ ողորմութիւն կ'ընես,
ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ գոր-
4 ծելը. Որպէս զի քու ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ,
և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտ-
նապէս հատուցում պիտի ընէ։

5 Ու երբ աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն նման
չըլլաս, որոնք կը սիրեն ժողովարաններու մէջ ու
հրապարակներուն անկիւնները կայնելով աղօթք
ընել, որպէս զի մարդոց երեւնան. Ճշմարիտ կ'ըսեմ
6 ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան։ Իսկ
դուն երբ աղօթք կ'ընես, մտիր քու ներքին սենեակդ
ու դուռդ գոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ որ գաղ-
տուկ տեղ կը գտնուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը
տեսնէ, քեզի յայտնապէս հատուցում պիտի ընէ։
7 Ու երբ աղօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատա-
խօս մի ըլլաք, վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ
8 խօսելուն համար պիտի լսուին։ Ուրեմն անոնց չնմա-
նիք, վասն զի ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը գիտէ՝

9 դեռ դուք իրմէ չխնդրած։ Ուստի այսպէս աղօթք
ըրէք դուք.
Ով Հայր մեր որ երկինքն ես, քու անունդ
10 սուրբ ըլլայ. Քու թագաւորութիւնդ գայ. քու
կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի
11 վրայ. Մեր ամէն օրուան հացը այսօր մեզի տուր.
12 Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը
13 ներենք մեր պարտապաններուն. Ու մեզ փորձու-
թեան մի տանիր, հապա չարէն մեզ ազատէ. քանզի
քուկդ է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու
փառքը յաւիտեանս։ Ամէն։
14 Վասն զի եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յան-
ցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը ներէ.
15 Հապա եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանք-
ները, ձեր Հայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յանցանքները։
16 Ու երբ ծոմ կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս
տրտումերես մի ըլլաք. քանզի իրենց երեսները կ'ա-
ւրեն որպէս զի մարդոց երեւնան թէ ծոմ կը պահեն.
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած
17 կ'ըլլան։ Բայց դուն երբ ծոմ կը պահես, գլուխդ
18 օծէ ու երեսդ լուա, Որպէս զի մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերեւնաս, հապա քու Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ
կը գտնուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ,
*քեզի հատուցում պիտի ընէ։
19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի դիզէք, ուր ցեցը
ու ժանգը կ'ապականեն, և ուր գողերը պատ կը ծա-
20 կեն ու կը գողնան. Հապա ձեզի գանձեր դիզեցէք
երկինքը, ուր ոչ ցեցը և ոչ ժանգը կ'ապականէ,

*Ոմանք, քեզի յայտնապէս

21 ու ոչ գողերը պատ կը ծակեն և կը գողնան։ Քանզի
ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլ-
22 լայ։ Մարմնին ճրագը աչքն է. հապա եթէ քու
աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ։
23 Բայց եթէ քու աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ
կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար
24 է, ալ այն խաւարը ո՛րչափ է։ Մարդ մը չկրնար եր-
կու տէրոջ ծառայութիւն ընել. վասն զի կա՛մ
մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ, կա՛մ *մէկուն պի-
տի յարի" և միւսը պիտի արհամարհէ. չէք կրնար
25 ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի։ Ուստի կ'ըսեմ
ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ ինչ
պիտի ուտէք, կամ ինչ պիտի խմէք. ոչ ալ ձեր
մարմիններուն համար թէ ինչ պիտի հագնիք. չէ՞
որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հա-
26 գուստէն։ Նայեցէք երկնքի թռչուններուն որոնք
ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն և ոչ ամբարի
մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ
27 զանոնք. չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք։ Հիմա
ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
28 կանգուն մը աւելցնել։ Ու հագուստի համար ին-
չո՞ւ հոգ կ'ընէք. Նայեցէք դաշտի շուշաններուն,
ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մանեն.
29 Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառա-
ւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկո՛ւն պէս չհագուե-
30 ցաւ։ Ուստի եթէ դաշտի խոտը, որ այսօր կայ և
վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հագ-
ուեցնէ, հապա ո՛րչափ աւելի ձեզ, թերահաւատ-

*Կամ, մէկը պիտի մեծարէ

31 նել։ Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ ըսելով, Ի՞նչ պիտի ու-
տենք, կամ ի՞նչ պիտի խմենք, կամ ի՞նչ պիտի
32 հագնինք. (Քանզի այդ բոլոր բաները հեթանոսները
կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝
33 թէ այդ բոլոր բաները ձեզի պէտք են։ Բայց առաջ
խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր
արդարութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ ձեզի
34 պիտի տրուին։ Ուստի վաղուան համար հոգ մի ընէք,
վասն զի վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ։
Հերիք է օրուան իր նեղութիւնը։

ԳԼ. Է

1 Մի դատէք, որպէս զի չդատուիք։ (2) Քանզի ինչ
դատաստանով որ դատէք, անով պիտի դատուիք, և
ինչ չափով որ չափէք, անով պիտի չափուի ձեզի։
3 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տես-
4 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր։ Կամ
ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ, Թող տուր աչքէդ
շիւղը հանեմ. և ահա քու աչքիդ մէջ գերան կայ։
5 Կեղծաւոր, առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ, ու
ետքը պարզ պիտի տեսնես եղբօրդ աչքէն շիւղը
հանելու։
6 Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր մարգա-
րիտները խոզերուն առջև մի ձգէք, որպէս զի ա-
քերնուն տակ չկոխկռտեն զանոնք, ու դառնան ձեզ
պատառեն։
7 Խնդրեցէք, և պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէք, և
պիտի գտնէք. դուռը զարկէք, և պիտի բացուի
8 ձեզի. Վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ՚առնէ, և

ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ դուռը կը
9 զարնէ՝ պիտի բացուի անոր։ Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝
որ եթէ իր որդին հաց ուզէ, միթէ քա՞ր պիտի տայ
10 անոր. Եւ կամ եթէ ձուկ ուզէ, միթէ օ՞ձ պիտի
11 տայ անոր։ Ուստի եթէ դուք որ չար էք, ձեր զաւակ-
ներուն աղէկ ընծաներ տալ գիտէք, ո՜րչափ աւելի
ձեր Հայրը որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ
անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։
12 Ուստի ամէն ինչ որ կ՚ուզէք որ մարդիկ ձեզի
ընեն, դուք ալ անոնց այնպէս ըրէք, քանզի այս է
օրէնքը ու մարգարէները։
13 Նեղ դռնէն ներս մտէք. վասն զի լայն է այն
դուռը ու ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպ ի կո-
րուստ կը տանի. և շատուոր են անոնք որ անկէ կը
14 մտնեն։ Վասն զի նեղ է այն դուռը ու նեղուցք է
այն ճամբան, որ դէպ ի կեանք կը տանի. և քիչուոր
են անոնք որ զանիկա կը գտնեն։
15 Զգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն, որոնք ձեզի
կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն
16 յափշտակող գայլեր են։ Իրենց պտուղէն պիտի
ճանչնաք զանոնք. միթէ փուշերէն խաղող կը քա-
17 ղե՞ն, կամ տատասկէն թուզ։ Այսպէս ամէն բարի
ծառ բարի պտուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ
18 կու տայ։ Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ, ոչ
19 ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ։ Ամէն ծառ որ
բարի պտուղ չտար, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի։
20 Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք։
21 Ոչ թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր, Տէր, կ՚ըսէ, պի-
տի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա անի-
22 կա՛ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կատարէ։ Շա-

ИМ. А. МЯСНИКЯНА

տերը այն օրը ինծի պիտի ըսեն, Տէր, Տէր, չէ՞ որ
քու անունովդ մարգարէութիւն ըրինք, և քու ա-
նունովդ դեւեր հանեցինք, ու քու անունովդ շատ
23 հրաշքներ ըրինք։ Եւ այն ատեն անոնց յայտնապէս
պիտի ըսեմ թէ Ես բնաւ ձեզ չէի ճանչնար. մեկդի
գացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք։
24 Արդ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ և կը կատարէ
զանոնք, զանիկա պիտի նմանցնեմ խելացի մարդու
25 մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ շինեց. Եւ անձրեւ իջաւ
ու գետերը վազեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին
այն տանը, ու չփլաւ, վասն զի վէմի վրայ հաստատ-
26 ուած էր։ Եւ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկա-
տարեր զանոնք, կը նմանի անխելք մարդու մը որ իր
27 տունը աւազի վրայ շինեց. Եւ անձրեւ իջաւ ու գե-
տերը վազեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն
տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը։
28 Ու երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, ժողովուրդ-
ները կը զարմանային անոր վարդապետութեանը
29 վրայ. Վասն զի իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը
սորվեցնէր անոնց, ու ոչ թէ դպիրներուն պէս։

ԳԼ. Ը

1 Ու երբ այն լեռնէն վար իջաւ, շատ ժողովուրդներ
2 գացին անոր ետեւէն։ Եւ ահա բորոտ մը եկաւ,
երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր, եթէ
3 ուզես կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը
երկնցնելով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ'ուզեմ, մաք-
րուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ։
4 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Զգոյշ կեցիր, մարդո՛ւ չը-

սես, հապա գնա, քեզ քահանային ցուցուր, և Մով-
սէսի պատուիրած ընծան տուր, անոնց վկայութիւն
ըլլալու համար։
5 Ու *երբ Կափառնայում մտաւ, հարիւրապետ մը
6 եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու կ'ըսէր, Տէր, իմ
ծառաս տունը անդամալոյծ պառկած չարաչար կը
7 տանջուի։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես կու գամ ու
8 զանիկա կը բժշկեմ։ Եւ հարիւրապետը պատասխան
տալով ըսաւ, Տէր, ես արժանի չեմ որ դուն իմ
յարկիս տակ մտնես. միայն թէ խօսքով զրուցէ, ու
9 իմ ծառաս պիտի բժշկուի։ Վասն զի ես ալ իշխա-
նութեան տակ մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս տակ
զինուորներ ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'եր-
թայ. և միւսին՝ թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծառա-
10 յիս՝ թէ Այս բանը ըրէ, ու կ'ընէ։ Յիսուս երբ լսեց,
զարմացաւ, և իր ետեւէն գացողներուն ըսաւ, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ
11 հաւատք չգտայ։ Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արեւելքէն ու
արեւմուտքէն շատեր պիտի գան, ու երկինքի թա-
գաւորութեանը մէջ պիտի բազմին Աբրահամի ու
12 Իսահակի և Յակոբի հետ. Իսկ թագաւորութեանը
որդիները դուրսի խաւարը պիտի հանուին. հոն պի-
13 տի ըլլայ լաց ու ակռաներ կրճտել։ Եւ Յիսուս հա-
րիւրապետին ըսաւ, Գնա, ու ինչպէս դուն հաւա-
տացիր, այնպէս թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժամուն
անոր ծառան բժշկուեցաւ։
14 Եւ Յիսուս Պետրոսի տունը գալով, տեսաւ որ
15 անոր զոքանչը ջերմէ բռնուած՝ պառկած էր։ Եւ

*Ոմանք, երբ Յիսուս

անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը թող տուաւ զանի-
կա . ան ալ ոտքի վրայ ելաւ և *անոնց սպասաւո-
րութիւն կ'ընէր։
16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին ա-
նոր, ու խօսքով հանեց չար ոգիները և բոլոր հիւանդ-
17 ները բժշկեց. Որպէս զի Եսայի մարգարէին ձեռքով
ըսուած խօսքը կատարուի, Անիկա մեր հիւանդու-
թիւնները վերցուց և մեր ցաւերը կրեց։
18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տեսնելով,
19 հրաման ըրաւ որ միւս կողմը երթան։ Եւ դպիր մը
մօտենալով՝ ըսաւ անոր, Վարդապետ, ես քու ետե-
20 ւէդ պիտի գամ ուր որ երթաս։ Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր, Աղուէսները որջեր ունին, ու երկինքի թռչուն-
ները բոյներ, բայց Որդին մարդոյ տեղ մը չունի,
21 ուր իր գլուխը դնէ։ Եւ մէկ ուրիշը, որ անոր աշա-
կերտներէն էր, ըսաւ անոր, Տէր, ինծի հրաման
22 տուր, որ երթամ առաջ իմ հայրս թաղեմ։ Յիսուս
ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս, ու թող տուր մե-
ռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները։
23 Ու երբ նաւը մտաւ, իր աշակերտները իր ետեւէն
24 գացին. Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ ծո-
վուն մէջ, այնպէս որ նաւը ալիքներէն կը ծած-
25 կուէր. իսկ ինք կը քնանար։ Եւ աշակերտները մօտ
գացին, արթնցուցին զանիկա ու ըսին, Տէր, ազատէ
26 մեզ, ահա կը կորսուինք։ Եւ ըսաւ անոնց, Թերա-
հաւատներ, ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք. այն ատեն
ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց, և մեծ խաղա-
27 ղութիւն եղաւ։ Ու մարդիկը զարմացան և կ'ըսէին,

*Ոմանք, անոր

Ի՞նչպիսի մարդ է աս որ հովերը ու ծովը ասոր կը
հնազանդին։
28 Ու երբ միւս կողմը *Գերգեսացւոց երկիրը անցաւ,
երկու դիւահար պատահեցան իրեն գերեզման-
ներէն ելած՝ սաստիկ կատղած, այնպէս որ հնար
29 չէր մարդու այն ճամբայէն անցնիլ։ Եւ ահա աղա-
ղակեցին ու ըսին, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ,
դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, ատենէն առաջ
30 մեզ տանջելո՞ւ համար հոս եկար։ Եւ անոնցմէ
հեռու շատ խոզերու երամակ մը կար, որոնք կ'ա-
31 րածուէին։ Ու դեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին,
Եթէ մեզ կը հանես, հրաման տուր մեզի որ երթանք
32 խոզերուն երամակին մէջ մտնենք։ Եւ ըսաւ անոնց,
Գացէք. ու անոնք ելան գացին խոզերուն երամակին
մէջ մտան, և ահա բոլոր երամակը գահավէժ տե-
33 ղէն ծովը վազեցին, ու ջուրերուն մէջ մեռան։ Խոզա-
րածներն ալ փախան, և քաղաքը երթալով բոլորը
պատմեցին, ու դիւահարներուն պատահած բաները։
34 Եւ ահա բոլոր քաղաքը Յիսուսի դէմը ելաւ, ու երբ
տեսան զանիկա, աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն
երթայ։

ԳԼ. Թ

1 Եւ նաւը մտնելով անդիի կողմը անցաւ, ու եկաւ
2 իր քաղաքը։ Եւ ահա բերին իրեն անդամալոյծ մը,
որ մահիճի մէջ պառկած էր. և Յիսուս անոնց հա-
ւատքը տեսնելով, ըսաւ անդամալոյծին, Քաջա-

*Ոմանք, Գադարացւոց

լերուէ, որդեակ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են։
3 Եւ ահա դպիրներէն ոմանք իրենց մտքին մէջ ըսին,
4 Ասիկա հայհոյութիւն կ'ընէ։ Յիսուս ալ անոնց
խորհուրդները իմանալով՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ սիրտերնուդ
5 մէջ չար բաներ կը խորհիք։ Քանզի ո՞րը աւելի դիւ-
րին է. Քու մեղքերդ ներուած են՝ ըսե՞լը, թէ Ելիր
6 ու քալէ՝ ըսելը։ Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին
մարդու իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (այն ատեն անդամալոյծին
7 ըսաւ,) Ելիր, մահիճդ առ ու տունդ գնա։ Ու անի-
8 կա ելաւ իր տունը գնաց։ Ժողովուրդները երբ
տեսան, զարմացան, ու փառաւորեցին զԱստուած,
որ մարդոց այնպիսի իշխանութիւն տուեր էր։
9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը տե-
սաւ Մատթէոս անունով, որ մաքս ընդունելու
տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեւէս եկուր. ան
10 ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց։ Ու եղաւ որ տունը
սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւոր-
ներ և մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յի-
11 սուսի ու անոր աշակերտներուն հետ։ Ու փարիսեցի-
ները երբ տեսան, ըսին անոր աշակերտներուն, Ին-
չո՞ւ ձեր վարդապետը մաքսաւորներուն ու մեղա-
12 ւորներուն հետ կ'ուտէ։ Բայց Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ
անոնց, Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հի-
13 ւանդներուն։ Գացէք սորվեցէք թէ ինչ է այս խօսքը,
Ողորմութիւն կ'ուզեմ և ոչ թէ զոհ. վասն զի ես
արդարները կանչելու չեկայ, հապա մեղաւորները
*ապաշխարութեան։

---

*Ոմանք չունին

14 Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները անոր եկան
ու ըսին, Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ անգամ
ծոմ կը պահենք, և քու աշակերտներդ չեն պահեր։
15 Ու Յիսուս ըսաւ անոնց, Միթէ կարելի՞ է որ հարս-
նիքին տղաքը սուգ պահեն, քանի որ փեսան իրենց
հետ է. բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ
16 վերցուի, այն ատեն ծոմ պիտի պահեն։ Ու մէկը
չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ, քանզի
այն որ անոր լրութեանը համար դրուած է, կ'առնէ
հանդերձէն, ու պատռուածքը ա՛լ աւելի գէշ կ'ըլ-
17 լայ. Ոչ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն.
եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատռին ու գինին կը թափի,
և տիկերը կը կորսուին. հապա նոր գինին նոր
տիկերու մէջ կը դնեն, ու երկուքն ալ կը պահ-
ուին։
18 Երբ անիկա անոնց հետ այս բաները կը խօսէր,
ահա իշխան մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր
ու կ'ըսէր, Աղջիկս ա՛լ մինչև հիմա մեռած է, բայց
19 եկուր ձեռքդ անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի։ Եւ
Յիսուս ելաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետե-
ւէն գնաց։
20 Եւ ահա տասներկու տարուան արիւնահոս կին մը
մօտեցաւ ետեւէն, անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ.
21 Քանզի իր մտքին մէջ կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր
22 հանդերձին դպչիմ, պիտի բժշկուիմ։ Բայց Յիսուս
երբ ետին դարձաւ ու տեսաւ զանիկա, ըսաւ, Քա-
ջալերուէ, աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և
կինը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ։
23 Ու երբ Յիսուս իշխանին տունը եկաւ, ու տեսաւ
24 փողահարները և խռոված բազմութիւնը, Ըսաւ ա-

նոնց, Մեկդի գացէք, վասն զի աղջիկը մեռած չէ,
25 հապա կը քնանայ. և ծաղր կ'ընէին զանիկա։ Ու
երբ բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ, ինք ներս մտաւ,
26 անոր ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը ոտք ելաւ։ Եւ այս
լուրը բոլոր երկիրը տարածուեցաւ։
27 Ու երբ Յիսուս անկէ՝ առաջ անցաւ, երկու կոյր
ինկան անոր ետեւէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
28 Ողորմէ մեզի, Որդի Դաւթի։ Ու երբ տուն եկաւ,
կոյրերը իրեն եկան. և Յիսուս անոնց ըսաւ, Կը հա-
ւատա՞ք թէ կրնամ այս բանը ընել. ըսին անոր,
29 Այո, Տէր։ Այն ատեն անոնց աչքերուն դպաւ ու
30 ըսաւ, Ձեր հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի։ Ու անոնց
աչքերը բացուեցան. և Յիսուս սաստիկ պատուէր
31 տուաւ անոնց ու ըսաւ, Զգոյշ կեցէք, մէ՛կը չիմա-
նայ։ Բայց անոնք ելան, այն բոլոր երկրին մէջ անոր
համբաւը տարածեցին։
32 Եւ երբ անոնք դուրս ելան, ահա համր դիւահար
33 մարդ մը բերին իրեն։ Ու երբ դեւը ելաւ, համրը խօ-
սեցաւ. և ժողովուրդները զարմացան ու կ'ըսէին
թէ Իսրայէլի մէջ բնաւ այդպիսի բան մը տեսնուած
34 չէ։ Բայց փարիսեցիները կ'ըսէին թէ Ասիկա դեւե-
րուն իշխանովը դեւերը կը հանէ։
35 Եւ Յիսուս կը պտըտէր բոլոր քաղաքները ու գիւ-
ղերը, և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցը-
նէր ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, և
կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բոլոր հիւանդութիւն-
36 ները ժողովուրդին մէջ։ Եւ ժողովուրդները տեսնե-
լով, անոնց վրայ խղճաց, վասն զի յոգնած ու ցիր-
ուցան եղած էին հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս։
37 Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն, Հունձքը շատ

38 է, բայց մշակները քիչ. Ուստի հունձքին Տէրոջը
աղաչեցէք, որ մշակներ հանէ իր հունձքին։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ իր քով կանչելով իր տասներկու աշակերտ-
ները, անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն
վրայ, որպէս զի զանոնք հանեն, և ամէն ցաւերը ու
ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն։
2 Ու տասներկու առաքեալներուն անունները ա-
սոնք են. առաջինը Սիմոն, Պետրոս ըսուածը և
3 անոր եղբայրը Անդրէաս, Յակոբոս Զեբեդեան և
անոր եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպպոս և Բարթո-
ղիմէոս, Թովմաս և Մատթէոս մաքսաւոր, Յակո-
բոս Ալփեան և Ղեբէոս որ Թադէոս մականուանե-
4 ցաւ, Սիմոն Կանանացի և Յուդա Իսկարիովտացի,
որ նաև մատնեց զանիկա։
5 Այս տասներկուքը Յիսուս ղրկեց, և անոնց
պատուիրեց՝ ըսելով, Հեթանոսներու ճամբայ մի
6 երթաք ու Սամարացիներու քաղաք մի մտնէք, Հա-
պա աւելի Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն
7 գացէք։ Ու երբ կ'երթաք, քարոզեցէք ու ըսէք թէ
8 Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Հիւանդ-
ները բժշկեցէք, բորոտները *մաքրեցէք, դեւերը հա-
9 նեցէք. ձրի առեր էք, ձրի տուէք. Մի ստանաք ոսկի,
և ոչ արծաթ, և ոչ պղինձ ձեր գօտիներուն մէջ,
10 Ոչ ճամբու համար պարկ, և ոչ կրկին հանդերձ,
ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. վասն զի մշակը իր կերա-

---

*Ոմ. ձ., մաքրեցէք, մեռելները յարուցէք

11 կուրին արժանի է։ Եւ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք,
հարցուցէք թէ ո՛վ է անոր մէջ արժանաւոր, ու
12 հոն կեցէք մինչև անկէ ելլէք։ Ու երբ տունը կը
13 մտնէք, բարև տուէք *անոր։ Եւ եթէ այն տունը
արժանաւոր է, ձեր բարևը անոր վրայ գայ. հապա
եթէ արժանաւոր չէ, ձեր բարևը ձեզի դառնայ։
14 Եւ ով որ ձեզ չընդունի, ու ձեր խօսքերը մտիկ
չընէ, երբ այն տունէն կամ քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր
15 ոտքերուն փոշին թօթվեցէք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց երկրին աւելի
դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը քան թէ այն
քաղաքին։

16 Ահա ես ձեզ կը ղրկեմ իբրև ոչխարներ գայլերու
մէջ. ուստի օձերու պէս խորագէտ եղէք և աղաւնի-
17 ներու պէս միամիտ։ Իսկ մարդոցմէ զգուշացէք.
վասն զի ձեզ ատեաններու պիտի մատնեն, ու իրենց
18 ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն։ Եւ իմ
անուանս համար կուսակալներու ու թագաւորներու
առջև պիտի տարուիք, անոնց և հեթանոսներուն
19 վկայութիւն ըլլալու համար։ Բայց երբ ձեզ մատ-
նեն, հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօ-
սիք, վասն զի ձեզի պիտի տրուի այն ժամուն՝ ինչ
20 որ պիտի խօսիք։ Վասն զի ոչ թէ դուք էք որ կը
խօսիք, հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսիդին
21 կը խօսի։ Ու եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մատ-
նէ, և հայրը՝ որդին. և որդիներ իրենց ծնողքներուն
22 վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք։ Եւ իմ ան-
ուանս համար ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք. բայց

*Յոյն., անոր՝ ու ըսէք, Բարև այս տանը

ով որ մինչև վերջը համբերէ, անիկա պիտի ապրի։
23 Ու երբ այս քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն, ուրիշ
տեղը փախէք. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իս-
րայէլի քաղաքները պիտի չհատցնէք, մինչև Որդին
24 մարդոյ գայ։ Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ,
25 և ոչ ծառան իր տէրոջմէն։ Հերիք է աշակերտին՝
որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տէ-
րոջը պէս. եթէ տանուտէրը Բէեղզեբուղ կոչեցին,
26 ո՛րչափ աւելի անոր ընտանիքը։ Ուստի մի վախնաք
անոնցմէ, վասն զի բան մը չկայ ծածուկ որ պիտի
27 չյայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի, Ինչ
որ ձեզի մութի մէջ կ'ըսեմ, զանիկա լոյսի մէջ խօսե-
ցէք, և ինչ որ ականջէն ի վար կը լսէք, տանիքնե-
28 րուն վրայ քարոզեցէք։ Եւ մի վախնաք անոնցմէ՝ որ
մարմինը կը սպաննեն, ու չեն կրնար հոգին սպան-
նել. հապա աւելի անկէ վախցէք դուք, որ կրնայ
29 հոգին ու մարմինը գեհենին մէջ կորսնցնել։ Չէ՞ որ
երկու ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին, և անոնցմէ
30 մէ՛կը գետինը չիյնար առանց ձեր Հօրը։ Բայց ձեր
31 գլխուն բոլոր մազերն ալ համրուած են։ Ուրեմն մի
վախնաք, վասն զի շատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք։
32 Արդ ով որ մարդոց առջև զիս կը դաւանի, ես ալ
զանիկա պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն
33 է։ Եւ ով որ մարդոց առջև զիս կ'ուրանայ, ես ալ
զանիկա պիտի ուրանամ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն
34 է։ Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն
ձգելու եկայ. խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հապա
35 սուր. Վասն զի եկայ մարդը իր հօրմէն զատելու, ու
36 աղջիկը իր մօրմէն, ու հարսը իր կեսուրէն։ Եւ մար-
37 դուն թշնամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան։ Ան որ

հայրը կամ մայրը ինծմէ աւելի կը սիրէ, ինծի ար-
ժանի չէ. և ան որ տղան կամ աղջիկը ինծմէ աւելի
38 կը սիրէ, ինծի արժանի չէ. Եւ ան որ իր խաչը չառ-
39 ներ ու իմ ետեւէս գար, ինծի արժանի չէ։ Ան որ
իր անձը կը գտնէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան
որ իր անձը ինծի համար կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ
40 զանիկա. Ան որ ձեզ կ'ընդունի, զիս կ'ընդունի. և
41 ան որ զիս կ'ընդունի, զիս ղրկողը կ'ընդունի։ Ան
որ մարգարէ մը կ'ընդունի մարգարէի անունով,
մարգարէի վարձք կ'առնէ. և ան որ արդար մը կ'ըն-
դունի արդարի անունով, արդարի վարձք կ'առնէ ։
42 Ու ան որ այս պզտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ
մը պաղ ջուր կը խմցնէ աշակերտի անունով, ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսնցնէ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լմնցուց իր տասներկու
աշակերտներուն պատուէր տալը, գնաց անկէ անոնց
քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սորվեցնելու։
2 Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջ երբ լսեց Քրիստոսի
գործերը, իր աշակերտներէն երկուքը ղրկելով
3 Ըսաւ անոր, Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշի
4 մը սպասենք։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց
ըսաւ, Գացէք պատմեցէք Յովհաննէսի ինչ որ կը
5 լսէք ու կը տեսնէք. Կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը
կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը կը
լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն ու աղքատ-
6 ներուն աւետարան կը քարոզուի։ Եւ երանի՜ անոր
որ իմ վրայովս չգայթակղիր ։

7 Ու երբ անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդ-
ներուն ըսել Յովհաննէսի համար, Ի՞նչ տեսնելու
ելաք անապատին մէջ. եղէ՞գ մը հովէն շարժուած։
8 Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք. փափուկ հանդերձներ
հագած մա՞րդ մը. ահա փափուկ հանդերձներ հագ-
9 նողները թագաւորներուն տուներն են։ Հապա ի՞նչ
տեսնելու ելաք. մարգարէ՞. այո, կ'ըսեմ ձեզի,
10 մարգարէէ մըն ալ աւելի։ Վասն զի անիկա է՝
որուն համար գրուած է, Ահա ես իմ դեսպանս կը
ղրկեմ քու երեսիդ առջեւէն, որ քու ճամբադ պի-
11 տի պատրաստէ քու առջեւդ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջ Յովհաննէս մկրտի-
չէն մեծը ելած չէ. սակայն երկինքի թագաւորու-
12 թեանը մէջ ամէնէն պզտիկը անկէ մեծ է։ Ու Յով-
հաննէս մկրտիչին օրերէն մինչև հիմա երկինքի թա-
գաւորութիւնը ուժով կ'առնուի, և ուժեղները կը
13 յափշտակեն զանիկա։ Վասն զի բոլոր մարգարէները
ու օրէնքը մինչև Յովհաննէս մարգարէութիւն ըրին։
14 Եւ եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկա է Եղիան՝ որ
15 պիտի գար։ Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։
16 Բայց որո՞ւ նմանցնեմ այս ազգը. կը նմանի տղոց,
որոնք շուկաները նստելով իրենց ընկերներուն կը
17 կանչեն, Ու կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու
չխաղացիք, ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու կոծ չըրիք։
18 Վասն զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէր և ոչ կը
19 խմէր, ու կ'ըսեն, Դև կայ անոր ներսիդին։ Որդին
մարդոյ եկաւ, կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսեն, Ահա
ուտող և արբեցող մարդ մը, մաքսաւորներու ու
մեղաւորներու բարեկամ. և իմաստութիւնը արդա-
րացաւ իր որդիներէն։

20 Այն ատեն սկսաւ նախատել այն քաղաքները,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներէն շատերը,
21 քանզի չապաշխարեցին. Վա՜յ քեզ, Քորազին, վա՜յ
քեզ, Բեթսայիդա, վասն զի եթէ Տիւրոսի ու Սի-
դոնի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները որոնք ձեր
մէջ եղան, շատոնցմէ քուրձով ու մոխիրով ապաշ-
22 խարած պիտի ըլլային։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ, Տիւրոսի
և Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին
23 օրը՝ քան թէ ձեզի։ Եւ դուն, Կափառնայում, որ
մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
իջնես, վասն զի եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային այն
հրաշքները որոնք քու մէջդ եղան, երա— որ մինչև
24 այսօր դեռ պիտի մնար։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սո-
դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դա-
տաստանին օրը՝ քան թէ քեզի։

25 Նոյն ժամանակ պատասխան տուաւ Յիսուս ու
ըսաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկնի
և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաս-
տուններէն ու գիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր.
26 Այո, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ այսպէս հա-
27 ճելի եղաւ։ Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս,
ու մէ՛կը չճանչնար Որդին, բայց Հայրը, և մէ՛կը
չճանչնար Հայրը, բայց Որդին, և ան՝ որու Որդին
28 կ'ուզէ յայտնել։ Եկէք ինծի, բոլոր յոգնած ու
բեռնաւորուածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ։
29 Իմ լուծս ձեր վրայ առէք, և ինծմէ սորվեցէք՝ որ
հեզ եմ ու սրտով խոնարհ, և ձեր անձերուն
30 հանգստութիւն պիտի գտնէք. Վասն զի իմ լուծս
քաղցր է, և իմ բեռս թեթև։

ԳԼ. ԺԲ

1 Այն ատեն Յիսուս շաբաթ օրը գնաց արտերուն
մէջէն, և իր աշակերտները անօթեցան, և սկսան
2 ցորէնի հասկեր փրցնել և ուտել։ Փարիսեցիները երբ
տեսան, ըսին անոր, Ահա քու աշակերտներդ կը գոր-
3 ծեն ինչ որ արժան չէ շաբաթ օրը գործել։ Ան ալ
անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթի ըրածը,
երբ անօթեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին.
4 Ի՛նչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ, որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ու-
տել, և ոչ անոնց որ իրեն հետ էին, բայց միայն
5 քահանաներուն։ Կամ թէ օրէնքին մէջ չէ՞ք կար-
դացեր, որ քահանաները շաբաթ օրերը տաճարին
6 մէջ շաբաթը կը պղծեն ու անմեղ են։ Բայց ձեզի
7 կ'ըսեմ որ այս տեղ տաճարէն մեծ մէկը կայ։ Եւ
եթէ գիտնայիք թէ ի՛նչ ըսել է, Ողորմութիւն կ'ու-
զեմ ու ոչ թէ զոհ, այն ատեն անպարտները չէիք
8 դատապարտեր. Քանզի Որդին մարդոյ *շաբաթին
տէրն է։

9 Եւ անկէ երթալով եկաւ անոնց ժողովարանը։
10 Եւ հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր. և
հարցուցին անոր, ու ըսին թէ Շաբաթ օրը բժշկել
արժա՞ն է, որպէս զի անոր վրայով ամբաստանու-
11 թիւն ընեն։ Ան ալ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞ր մարդը
կայ, որ ոչխար մը ունենայ, և անիկա շաբաթ օրը
փոսի մէջ իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանի-

*Ոմանք, շաբաթին ալ

12 կա։ Արդ ո՛րչափ աւելի է մարդը ոչխարէն. ուրեմն
13 շաբաթ օրը բարի գործել արժան է։ Այն ատեն
ըսաւ այն մարդուն, Երկնցուր ձեռքդ. ան ալ
14 երկնցուց, ու ողջացաւ միւսին պէս։ Իսկ փարիսեցի-
ները դուրս ելլելով՝ անոր վրայ խորհուրդ կ'ընէին
թէ ի՛նչպէս զանիկա կորսնցնեն։
15 Եւ Յիսուս երբ գիտցաւ, զատուեցաւ անկէ. և
շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն գացին, ու ամէնը
16 բժշկեց։ Եւ սաստիկ պատուիրեց անոնց որ զինք
17 մարդու՝ չյայտնեն. Որպէս զի կատարուի Եսայի
18 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Ահա իմ ծա-
ռաս, զոր ընտրեցի, և իմ սիրելիս, որու հաւնեցաւ
իմ անձս. իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի դնեմ, ու հե-
19 թանոսներուն իրաւունք պիտի պատմէ։ Ոչ պիտի
վիճի, և ոչ պիտի աղաղակէ, և ոչ մէկը պիտի լսէ
20 անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ։ Ջախջախուած
եղէգը պիտի չփշրէ, ու պլպլած պատրոյգը պիտի
չմարէ, մինչև որ դատաստանը յաղթութեան հանէ։
21 Եւ հեթանոսները անոր անուանը պիտի յուսան։
22 Այն ատեն կոյր ու համր դիւահար մը բերին իրեն,
և զանիկա բժշկեց, այնպէս որ համրը ու կոյրը խօ-
23 սեցաւ ու տեսաւ։ Եւ բոլոր ժողովուրդները զարմա-
ցան ու կ'ըսէին, Արդեօք ասիկա՞ է Դաւիթի որդին։
24 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին՝ ըսին, Ասիկա ուրիշ
բանով չհաներ դեւերը, բայց դեւերուն Բէեղզեբուղ
25 իշխանովը։ Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանա-
նալով՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորութիւն իրեն
դէմ բաժնուած՝ կ'աւերի. և ամէն քաղաք կամ
26 տուն իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կենալ։ Եւ
եթէ Սատանայ Սատանայ կը հանէ, իրեն դէմ բաժ-

նուեցաւ. ուստի ի՞նչպէս պիտի կենայ անոր թա-
27 գաւորութիւնը։ Ու եթէ ես Բէեղզեբուղով դեւերը
կը հանեմ, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն. ուրեմն
28 անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները։ Բայց եթէ
ես Աստուծոյ Հոգիովը կը հանեմ դեւերը, ուրեմն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է։
29 Կամ ի՞նչպէս կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը
մտնել, և անոր կարասիները յափշտակել եթէ
առաջ այն զօրաւոր մարդը չկապէ, ու ետքը անոր
30 տունը կողոպտէ։ Ան որ ինծի հետ չէ, ինծի հակա-
ռակ է, և ան որ ինծի հետ չժողվեր, ցիր ու ցան
31 կ'ընէ։ Անոր համար ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն մեղք ու
հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուրբ
Հոգւոյն դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի
32 մարդոց։ Եւ ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ,
պիտի ներուի անոր, բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ
կ'ըսէ, պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մէջ
33 և ոչ գալու աշխարհին մէջ։ Կա՛մ ծառը բարի ըրէք,
ու անոր պտուղը բարի, կա՛մ ծառը չար ըրէք, ու
անոր պտուղը չար. վասն զի ծառը պտուղէն կը
34 ճանչցուի։ Իժերու ծնունդներ, ի՞նչպէս կրնաք բարի
խօսիլ, որ չար էք. վասն զի սրտին աւելցուքէն բե-
35 րանը կը խօսի։ Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն
բարի բաներ կը հանէ, և չար մարդը իր սրտէն չար
36 գանձէն չար բաներ կը հանէ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ
Ամէն դատարկ խօսքի համար՝ զոր մարդիկ կը խօ-
37 սին, դատաստանին օրը համար պիտի տան։ Վասն զի
քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, և քու խօսքերէդ
պիտի դատապարտուիս։
38 Այն ատեն դպիրներէն ու փարիսեցիներէն ոմանք

պատասխան տուին իրեն ու ըսին, Վարդապետ,
39 կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել։ Անիկա պատաս-
խան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Չար և շնացող ազգը
նշան կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր,
40 բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը։ Քանզի
ինչպէս Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէտ ձուկին
փորին մէջ էր, այնպէս Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ
41 երկրի սրտին մէջ երեք օր ու երեք գիշեր։ Նինուէի
մարդիկը դատաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի
ելլեն ու պիտի դատապարտեն զանիկա, վասն զի Յով-
նանի քարոզութիւնովը զղջի եկան. և ահա Յով-
42 նանէ մեծ մէկը կայ հոս։ Հարաւի թագուհին դա-
տաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի ելլէ ու պիտի
դատապարտէ զանիկա, վասն զի ինք երկրի ծայրերէն
եկաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սո-
ղոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս։
43 Ու երբ պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր տե-
ղեր կը պտըտի, հանգստութիւն կը փնտռէ ու
44 չգտներ. Այն ատեն կ'ըսէ, Դառնամ նորէն իմ
տունս, ուրկէ ելայ. և կու գայ զանիկա կը գտնէ պա-
45 րապ, մաքրուած ու յարդարուած։ Այն ատեն կ'եր-
թայ և իրեն հետ կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ
աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին, և այն
մարդուն վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ. այսպէս
պիտի ըլլայ այս չար ազգին ալ։
46 Ու քանի որ ինք ժողովուրդին կը խօսէր, ահա իր
մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ էին, և կ'ու-
47 զէին իրեն հետ խօսիլ։ Ու մէկը իրեն ըսաւ, Ահա
քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, և
48 կ'ուզեն քեզի հետ խօսիլ։ Ան ալ իրեն ըսողին պա-

տասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ
49 են իմ եղբայրներս։ Եւ իր ձեռքը դէպ ի իր աշա-
կերտները երկնցնելով ըսաւ, Ահա իմ մայրս և եղ-
50 բայրներս։ Վասն զի ով որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
կատարէ, անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

ԳԼ. ԺԳ

1 Այն օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ ծովուն եզերքը
2 նստաւ։ Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժողվուեցան,
այնպէս որ ինք նաւը մտաւ ու նստաւ, և բոլոր ժո-
3 ղովուրդը ծովեզերքը կայներ էր։ Ու շատ բաներ խօ-
սեցաւ անոնց առակներով, և ըսաւ,
4 Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ. ու երբ
կը ցանէր, մէկ քանիները ճամբուն քով ինկան, և
5 թռչունները եկան ու կերան զանոնք։ Եւ ուրիշները
ապառաժուտ տեղերու վրայ ինկան, ուր շատ հող
չկար, և շուտ մը բուսան՝ հողին խորունկութիւն չու-
6 նենալուն համար. Սակայն արեւուն ծագած ատենը
այրեցան, ու արմատ չունենալնուն համար չորցան։
7 Եւ ուրիշները ինկան փուշերու մէջ, և փուշերը
8 ելան ու խեղդեցին զանոնք։ Եւ ուրիշները ինկան
աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տային՝ ո՛րը մէկուն
9 տեղ հարիւր, ո՛րը վաթսուն, և ո՛րը երեսուն։ Ան որ
լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
10 Ու աշակերտները մօտենալով ըսին իրեն, Ինչո՞ւ
11 համար առակներով կը խօսիս անոնց։ Ան ալ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Անոր համար՝ որ
ձեզի տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան
12 խորհուրդները, և անոնց տրուած չէ։ Վասն զի

ով որ ունի, անոր պիտի տրուի ու պիտի աւելնայ.
և ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
13 Անոր համար առակներով կը խօսիմ անոնց, որ կը
տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու չեն լսեր ու-
14 միտք չեն առներ։ Եւ անոնց վրայ կը կատարուի
Եսայիի մարգարէութիւնը որ կ՚ըսէ, Լսելով պիտի
լսէք, ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տես-
15 նէք, ու պիտի չտեսնէք։ Վասն զի այս ժողովուրդին
սիրտը թանձրացաւ, և իրենց ականջներովը ծանր
լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որպէս զի չըլլայ թէ
բնաւ աչքերով տեսնեն և ականջներով լսեն և
սրտով իմանան ու դարձի գան, և ես զանոնք բժըշ-
16 կեմ։ Բայց երանի՜ է ձեր աչքերուն որոնք կը տես-
17 նեն, ու ձեր ականջներուն որոնք կը լսեն։ Քանզի
ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ շատ մարգարէներ և ար-
դարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնել՝ ու
չտեսան, և ձեր լսածները լսել՝ ու չլսեցին։
18 Հիմա դուք սերմ ցանողին առակը լսեցէք։
19 Այն ամէնը որ թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու
միտք չառներ, չարը կու գայ ու անոր սրտին մէջ
ցանուածը կը յափշտակէ. ասիկա է այն որ ճամ-
20 բուն քով ցանուեցաւ։ Եւ ապառաժուտ տեղերու
վրայ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ
21 մը ուրախութեամբ կ՚ընդունի զանիկա. Բայց իր մէջ
արմատ չունենալով, քիչ ժամանակ կը տեւէ. ու
երբ նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին հա-
22 մար, շուտ մը կը գայթակղի։ Եւ փուշերուն մէջ
ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս
զբաղմունքը և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը
23 կը խեղդեն, ու կ՚ըլլայ անպտուղ։ Իսկ աղէկ հողի

մէջ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք
կ՚առնէ, և պտուղ կու տայ, ո՛րը հարիւր, ո՛րը վաթ-
սուն, ու ո՛րը երեսուն։
24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու
ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մար-
25 դու մը, որ իր արտին մէջ բարի սերմ ցանեց. Ու
երբ մարդիկ կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու
26 ցորենին մէջ որոմ ցանեց և գնաց. Ու երբ խոտը
բուսաւ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետև որոմն ալ
27 երեւցաւ։ Ուստի տանուտէրոջ ծառաները մօտեցան
ու իրեն ըսին, Տէր, չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ
բարի սերմ ցանեցիր. ուրեմն որոմը ուրկէ՞ ունի։
28 Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Թշնամի մարդ մը ըրած է
ասիկա. ծառաները իրեն ըսին, Հիմա կ՚ուզե՞ս որ
29 երթանք զանիկա մէկդի քաղենք. Ան ալ ըսաւ,
Ոչ, չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ ցորենն ալ
30 անոր հետ փրցնէք։ Թող տուէք որ երկուքն ալ մէկ-
տեղ աճին մինչև հունձքի ատենը. և հունձքի ա-
տենը հնձողներուն պիտի ըսեմ, Առաջ որոմը քա-
ղեցէք, և զանիկա խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու
համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք։
31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու
ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանանեխի հատի
նման է, զոր մարդ մը առաւ, իր արտին մէջ ցա-
32 նեց. Որ ամէն սերմերէն պզտիկ է, ու երբ աճի, ամէն
խոտեղէններէն մեծ է, ու ծառ կ՚ըլլայ, այնպէս որ
երկինքի թռչունները կու գան և անոր ճիւղերուն
վրայ կը հանգչին։
33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց ու ըսաւ,
Երկինքի թագաւորութիւնը խմորի նման է, զոր կին

մը առաւ, երեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց, մինչև
ամէնն ալ խմորեցաւ։
34 Յիսուս այս ամէն բաները առակներով խօսեցաւ
ժողովուրդին, ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
35 անոնց. Որպէս զի կատարուի մարգարէին ձեռքով
ըսուած խօսքը, Առակներով պիտի բանամ իմ բե-
րանս, աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները
յառաջ պիտի բերեմ։
36 Այն ատեն Յիսուս ժողովուրդները թողուց, տունը
եկաւ, և իր աշակերտները մօտեցան իրեն ու ըսին,
37 Արտին որոմներուն առակը մեկնէ մեզի։ Ան ալ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Բարի սերմը ցա-
38 նողը Որդին մարդոյ է. Եւ արտը աշխարհս է. իսկ
բարի սերմը անոնք են որ թագաւորութեանը որդի-
39 ներն են, բայց որոմը չարին որդիներն են. Եւ թշնա-
մին որ զանոնք ցանեց, Սատանան է, և հունձքը
աշխարհիս վերջն է, ու հնձողները հրեշտակներն են։
40 Արդ ինչպէս որ որոմը կը ժողվուի ու կրակի մէջ
կ'այրի, աշխարհիս վերջն ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
41 Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի ղրկէ, ու պի-
տի ժողվեն անոր թագաւորութենէն բոլոր գայթակ-
ղութիւնները, և զանոնք որ անօրէնութիւն կը գոր-
42 ծեն, Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք.
43 հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել։ Այն
ատեն արեւի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց
Հօրը թագաւորութեանը մէջ։ Ան որ լսելու ականջ
ունի, թող լսէ։
44 Դարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը արտի մէջ
պահուած գանձի նման է, զոր մարդ մը գտնե-
լով՝ կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ բո-

լոր ունեցածը կը ծախէ, ու այն արտը կը գնէ։
45 Դարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը վաճառա-
կան մարդու մը նման է, որ գեղեցիկ մարգարիտներ
46 կը փնտռէ. Եւ պատուական մարգարիտ մը գտնե-
լով, գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանիկա
գնեց։
47 Դարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը ծովը
ձգուած ուռկանի մը նման է, որ ամէն տեսակէն կը
48 ժողվէ. Զոր երբ լեցուեցաւ, ցամաքը հանեցին, ու
նստան՝ աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և ան-
49 շահը դուրս ձգեցին։ Այնպէս պիտի ըլլայ աշխար-
հիս վերջը. հրեշտակները պիտի ելլեն, ու արդարնե-
50 րուն մէջէն չարերը պիտի զատեն, Եւ պիտի ձգեն
զանոնք կրակի հնոցին մէջ, հոն պիտի ըլլայ լալ ու
ակռաներ կրճտել։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկցա՞ք այս ամէն բաները.
52 ըսին անոր, Այո, Տէր։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Անոր
համար ամէն դպիր որ երկինքի թագաւորութեան
աշակերտեալ է, նման է տանուտէր մարդու մը որ
իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ։
53 Ու երբ կատարեց Յիսուս այս առակները, անկէ
54 մեկնեցաւ. Եւ եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը սոր-
վեցնէր իրենց ժողովարանին մէջ. մինչև որ կը զար-
մանային անոնք ու կ'ըսէին, Ասիկա ուրկէ՞ ունի այս
55 իմաստութիւնը և հրաշքները. Ասիկա հիւսնին որդին
չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չէ՞ կոչուիր, ու ասոր եղ-
բայրները՝ Յակոբոս և Յովսէս ու Սիմոն և Յուդա.
56 Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր քով չե՞ն. ալ ինք
57 ուրկէ՞ ունի այս ամէն բաները։ Եւ անոր վրայով
կը գայթակղէին. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, Մար-

գարէ մը անպատիւ չէ, բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տանը մէջ։ Եւ հոն շատ հրաշքներ չըրաւ անոնց
անհաւատութեանը համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Այն ժամանակ Հերովդէս չորրորդապետը Յիսուսի
2 համբաւը լսեց. Ու իր ծառաներուն ըսաւ, Անիկա
Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկա մեռելներէն յարու-
թիւն առած է, և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան
անով։
3 Քանզի Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ, զանիկա կա-
պեր ու բանտը դրեր էր, իր եղբօր Փիլիպպոսի կնոջ,
4 Հերովդիայի, համար։ Վասն զի Յովհաննէս անոր
կ'ըսէր, Քեզի օրինաւոր չէ զանիկա կին ունենալ։
5 Ուստի կ'ուզէր զանիկա սպաննել, բայց ժողովուր-
դէն կը վախնար, վասն զի իբրև մարգարէ կ'ընդու-
6 նէին զանիկա։ Ու երբ Հերովդէսի ծննդեան օրը
եղաւ, Հերովդիայի աղջիկը խաղաց հանդէսի ատենին
7 մէջ, ու Հերովդէսի հաճելի եղաւ։ Ուստի երդումով
8 խոստացաւ որ տայ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ։ Եւ
անիկա առաջ իր մօրմէն խրատուելով՝ ըսաւ, Տուր
ինծի հոս Յովհաննէս մկրտչին գլուխը սկուտեղի մը
9 վրայ։ Եւ թագաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումնե-
րուն համար ու իրեն հետ նստողներուն համար հրա-
10 ման ըրաւ որ տրուի։ Եւ մարդ ղրկելով՝ Յովհաննէսը
11 բանտին մէջ գլխատեց։ Եւ անոր գլուխը սկուտեղով
բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկան, ան ալ իր մօրը
12 տարաւ։ Եւ անոր աշակերտները եկան ու մարմինը
վերցնելով թաղեցին, և գացին Յիսուսի պատմեցին։

13 Ու երբ լսեց Յիսուս, անկէ նաւով անապատ տեղ
մը գնաց առանձին. երբ լսեցին ժողովուրդները,
ոտքով անոր ետևէն գացին իրենց քաղաքներէն։
14 Ու *երբ դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով
խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց հիւանդները բժշկեց։
15 Եւ իրիկուան ատեն իր աշակերտները իրեն եկան
ու ըսին, Հոս անապատ տեղ մըն է, և ժամանակը
ուշացած է. արձակէ ժողովուրդները, որպէս զի գե-
16 ղերը երթան ու իրենց կերակուր գնեն։ Եւ Յիսուս
անոնց ըսաւ, Հարկ չէ որ անոնք երթան, դուք
17 տուէք ատոնց որ ուտեն։ Անոնք ալ ըսին անոր, Հոս
աւելի բան մը չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու
18 երկու ձուկ։ Ու ըսաւ անոնց, Հոս ինծի բերէք զա-
19 նոնք։ Եւ հրաման ըրաւ որ ժողովուրդները խոտին
վրայ նստին. և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ,
ու դէպ ի երկինք նայելով օրհնեց, ու կտրելով
նկանակները աշակերտներուն տուաւ, և աշակերտ-
20 ները՝ ժողովուրդին։ Եւ ամէնը կերան ու կշտացան.
և տասուերկու կողով լեցուն աւելցած կտորուանք-
21 ները վերցուցին։ Եւ անոնք որ կերան, հինգ հա-
զարի չափ այր մարդիկ էին, կիներէն և տղաքնե-
րէն զատ։
22 †Եւ շուտ մը աշակերտները արտորցուց որ նաւը
մտնեն, և իրմէ առաջ անդիի կողմը անցնին, մինչև
23 որ ինք ժողովուրդները արձակէ։ Եւ ժողովուրդները
արձակելէն ետքը, ինք լեռը ելաւ առանձին աղօթք
24 ընելու. ու երբ իրիկուն եղաւ, հոն մինակ էր։ Իսկ

*Ոմանք, երբ Յիսուս
†Ոմանք, Եւ Յիսուս

Նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը ալեկոծութեան մէջ
25 էր, վասն զի հովը դէմ էր։ Ու գիշերուան չորրորդ
պահուն Յիսուս դէպ ի անոնք գնաց, ծովուն վրայ
26 քալելով։ Եւ աշակերտները երբ զանիկա տեսան որ
ծովուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին թէ
աչքի երեւոյթ բան մըն է. ու վախերնէն կանչուըռ-
27 տեցին։ Եւ շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ,
28 Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախնաք։ Պետրոս պատաս-
խան տուաւ անոր ու ըսաւ, Տէր, եթէ դուն ես,
հրաման ըրէ ինծի որ քեզի գամ ջուրերուն վրայէն։
29 Ան ալ ըսաւ, Եկուր. Պետրոս ալ նաւէն իջաւ, ջու-
րերուն վրայէն քալեց որպէս զի Յիսուսի քով երթայ։
30 Բայց հովը սաստիկ տեսնելով վախցաւ, ու երբ
սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց ու ըսաւ, Տէր, ազատէ
31 զիս։ Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը երկնցուց, բռնեց
զանիկա ու անոր ըսաւ, Թերահաւատ, ինչո՞ւ երկմը-
32 տեցար։ Ու երբ նաւը ելան, հովը դադարեցաւ։
33 Եւ անոնք որ նաւուն մէջ էին, եկան երկրպագու-
թիւն ըրին անոր ու ըսին, Իրաւցընէ Որդի Աստու-
ծոյ ես դուն։
34 Ու անդին կողմը անցնելով, Գեննեսարէթի եր-
35 կիրը հասան։ Ու երբ այն տեղի մարդիկը ճանչցան
զանիկա, լուր ղրկեցին բոլոր շրջակայ տեղերը, ու
36 բոլոր հիւանդները անոր բերին. Եւ կ'աղաչէին ա-
նոր, որ միայն իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և
անոնք որ դպան, բժշկուեցան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Այն ատեն Յիսուսի եկան դպիրները ու փարիսեցի-
2 ները, որոնք Երուսաղէմէ էին, ու ըսին, Ինչո՞ւ քու

աշակերտներդ ծերերուն աւանդութիւնը զանց կ'ը-
նեն, վասն զի ձեռքերնին չեն լուար, երբ հաց կ'ու-
3 տեն։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
Հապա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանքը զանց
4 կ'ընէք ձեր աւանդութեան պատճառաւ։ Քանզի
Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով, Քու հայրդ ու մայրդ
5 պատուէ. Եւ, Ով որ իր հայրը կամ մայրը անիծէ,
6 մահով թող մեռնի։ Բայց դուք կ'ըսէք, Ով որ իր
հօրը կամ մօրը ըսէ թէ Այն բանը զոր ինծմէ պիտի
շահիս, Աստուծոյ տուրք ընծայ է. ու իր հայրը
կամ իր մայրը չպատուէ, ազատ է. և այսպէս ձեր
աւանդութեան պատճառաւ Աստուծոյ պատուի-
7 րանքը խափանած էք։ Կեղծաւորներ, աղէկ մարգա-
8 րէութիւն ըրաւ ձեր վրայ Եսայի ու ըսաւ, Այս ժո-
ղովուրդը միայն *շրթունքներովը զիս կը պատուէ,
բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է ինծմէ.
9 Ու պարապ տեղը զիս կը պաշտեն՝ մարդոց պատուի-
րած բաները իբրեւ վարդապետութիւն սորվեցնելով։
10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց,
11 Լսեցէք ու միտք առէք. Ոչ թէ ինչ որ բերանը կը
մտնէ՝ կը պղծէ մարդը, հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝
անիկա կը պղծէ մարդը։
12 Այն ատեն իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն,
Գիտե՞ս որ փարիսեցիները գայթակղեցան երբ լսեցին
13 այն խօսքը։ Ան ալ պատասխան տալով՝ ըսաւ, Ամէն
տունկ զոր իմ երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր, պիտի
14 խլուի։ Թող տուէք զանոնք. իրենք կոյր են, կոյրերու

---

*Ոմանք, բերնովը ինծի կը մօտենայ, և շրթունք-
ներովը

առաջնորդ. իսկ եթէ կոյրը կոյրին առաջնորդէ, եր-
15 կուքն ալ փոսը պիտի իյնան։ Եւ Պետրոս պատաս-
խան տալով՝ անոր ըսաւ, Մեկնէ մեզի այս առակը։
16 Ըսաւ Յիսուս, Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք.
17 Ու չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մտնէ՝
18 փորը կ'երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի։ Բայց բեր-
նէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու գան, և անոնք
19 կը պղծեն մարդը։ Վասն զի սրտէն կ'ելլեն չար խոր-
հուրդներ, սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնը-
կութիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւն-
20 ներ, հայհոյութիւններ։ Ասոնք են որ կը պղծեն
մարդը, բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը չպղծեր
մարդը։
21 Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի կող-
22 մերը գնաց։ Եւ ահա Քանանացի կին մը այն սահ-
մաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու կ'ըսէր,
Ողորմէ ինծի, Տէր, որդի Դաւիթի. աղջիկս դեւէն
23 սաստիկ կը չարչարուի։ Եւ ինք բնաւ պատասխան
մը չտուաւ անոր. ու իր աշակերտները մօտենալով՝
կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին, Արձակէ ատիկա,
24 վասն զի մեր ետեւէն կ'աղաղակէ։ Եւ ինք պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Ես ուրիշի մը չղրկուեցայ,
բայց միայն Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն։
25 Եւ անիկա եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու
26 կ'ըսէր, Տէր, օգնէ ինծի։ Ան ալ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Աղէկ չէ տղոց հացը առնել ու շուներուն
27 ձգել։ Եւ անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, վասն զի շու-
ներն ալ իրենց տէրոջ սեղանէն ինկած փշրանքնե-
28 րէն կը կերակրուին։ Այն ատեն Յիսուս պատասխան
տուաւ անոր ու ըսաւ, Ով կին, քու հաւատքդ մեծ

է, քու ուզածիդ պէս ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն
անոր աղջիկը բժշկուեցաւ։
29 Ու Յիսուս անկէ գնաց, Գալիլեայի ծովեզերքը
30 եկաւ, և լեռը ելլելով հոն նստաւ։ Եւ շատ ժողո-
վուրդներ իրեն եկան, որոնք իրենց հետ ունէին կա-
ղեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ և ուրիշ շա-
տեր. ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ոտքը, և բժշկեց
31 զանոնք։ Այնպէս որ ժողովուրդները զարմացան,
տեսնելով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները
կը բժշկուէին, կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը տես-
նէին, ու Իսրայէլի Աստուածը կը փառաւորէին։
32 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով՝ ըսաւ,
Կը խղճամ այդ ժողովուրդին վրայ, վասն զի հիմա
երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը չունին ուտե-
լու. ու զանոնք անօթի արձակել չեմ ուզեր, չըլլայ
33 որ ճամբան մարին։ Իսկ աշակերտները անոր ըսին,
Մենք անապատի մէջ ուրկէ՞ պիտի ունենանք այն-
չափ հաց, որ այսչափ բազմութիւնը կշտացնենք։
34 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկանակ ունիք.
անոնք ալ ըսին, Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկեր։
35 Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ
36 նստին։ Ու եօթը նկանակը և ձուկերը առաւ, գո-
հացաւ և կոտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, աշա-
37 կերտներն ալ՝ ժողովուրդին։ Կերան ամէնը և կշտա-
ցան, ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կտոր-
38 ուանքները վերցուցին։ Եւ անոնք որ կերան՝ չորս
հազար այր մարդիկ էին, կիներէն և տղաքներէն
զատ։
39 Ու երբ ժողովուրդը արձակեց, նաւը մտաւ ու
Մագդաղայի սահմանները եկաւ։

Գլ. ԺԶ

1 Եւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը եկան,
փորձելով իրմէ կ'ուզէին որ երկինքէն նշան մը ցու-
2 ցընէ իրենց։ Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոնց. Երբ իրիկուն կ'ըլլայ, կ'ըսէք թէ Պարզ պի-
3 տի ըլլայ, վասն զի երկինք կարմրած է։ Եւ առ-
տուանց՝ Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք
միգապատ ու կարմրած է։ Կեղծաւորներ, երկինքի
երեսը քննել գիտէք, բայց ժամանակներուն նշան-
4 ները չէ՞ք կրնար գիտնալ։ Չար ու շնացող ազգը նշան
կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց
Յովնան մարգարէին նշանը. և թողուց զանոնք ու
գնաց։

5 Ու երբ իր աշակերտները անդին կողմը անցան,
6 հաց առնելու մոռցեր էին։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ,
Նայեցէք ու զգուշացէք փարիսեցւոց և սադուկեցւոց
7 խմորէն։ Անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին
8 թէ Հաց չբերինք մեզի հետ։ Իսկ Յիսուս անոնց խոր-
հուրդը գիտնալով ըսաւ անոնց, Ձեր մէջ ինչո՞ւ կը
9 խորհիք, թերահաւատներ, թէ հաց չառինք։ Տակա-
ւին չէ՞ք հասկնար և չէ՞ք յիշեր հինգ նկանակը՝
10 հինգ հազարին, ու քանի՛ կողով վերցուցիք. Ո՛չ ալ
եօթը նկանակը՝ չորս հազարին, ու քանի՛ զամբիւղ
11 վերցուցիք։ Ի՞նչպէս չէք հասկնար թէ ես հացի հա-
մար չըսի ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն
12 զգոյշ կենալ։ Այն ատեն հասկցան որ հացի խմորէն
զգուշանալ չըսաւ, հապա փարիսեցւոց ու սադու-
կեցւոց վարդապետութենէն։

13 Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիային կողմերը եր-
թալով՝ իր աշակերտներուն հարցուց ու ըսաւ, Մար-
14 դիկ ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ ես Որդի մարդոյ։ Ու անոնք
ըսին, Ոմանք կ'ըսեն թէ Յովհաննէս մկրտիչն ես, ու-
րիշները՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝ Երեմիան կամ մար-
15 գարէներէն մէկը։ Ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինծի
16 համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ։ Սիմոն Պետրոս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Դուն ես Քրիստոս, կենդանի
17 Աստուծոյ Որդին։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Երանի՛ քեզ, Սիմոն, Յովնանի որդի.
վասն զի մարմինը և արիւնը քեզի չյայտնեց ասիկա,
18 հապա իմ Հայրս՝ որ երկինքն է։ Եւ ես քեզի կ'ըսեմ
որ Դուն *Պետրոս ես, ու այս վէմին վրայ պիտի շի-
նեմ իմ եկեղեցիս, և դժոխքին դուները զանիկա
19 պիտի չյաղթեն։ Ու երկինքի թագաւորութեան բա-
նալիները քեզի պիտի տամ. և ինչ որ երկրի վրայ
կապես, երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու ինչ
որ երկրի վրայ արձակես, երկինքի մէջ արձակուած
20 պիտի ըլլայ։ Այն ատեն աշակերտներուն պատուի-
րեց, որ մարդո՛ւ չըսեն թէ ինք †Քրիստոսն է։
21 Անկէ ետև սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն
ցուցնել թէ պէտք է որ ինք Երուսաղէմ երթայ,
ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և քահանա-
յապետներէն ու դպիրներէն, և սպաննուի, ու եր-
22 րորդ օրը յարութիւն առնէ։ Եւ Պետրոս մէկդի
առաւ զանիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու
ըսել, Քա՛ւ լիցի քեզ, Տէր, այդ բանը քեզի չըլլայ։

---

*Այսինքն, Վէմ

†Ոմանք, Յիսուս Քրիստոսն

23 Ու ինք դառնալով՝ Պետրոսի ըսաւ, Ետիս գնա, Սա-
տանայ, ինծի գայթակղութիւն ես դուն. վասն զի
Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց բա-
ները։
24 Այն ատեն Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ, Եթէ
մէկը իմ ետեւէս գալ կ'ուզէ, թող իր անձը ուրա-
25 նայ և իր խաչը վերցնէ ու իմ ետեւէս գայ։ Վասն
զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ
զանիկա. և ով որ ինծի համար իր անձը կը կոր-
26 սնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա։ Քանզի ի՞նչ կը շահի
մարդ մը՝ եթէ բոլոր աշխարհը վաստկի և իր անձը
կորսնցնէ, կամ իր անձին համար ի՞նչ ազատչէք
27 պիտի տայ մարդ։ Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը
փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և
այն ատեն ամէն մէկուն իր գործերուն համեմատ
28 հատուցում պիտի ընէ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ
հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք
մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Որ-
դին մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետ-
րոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յովհաննէսը, ու
2 զանոնք բարձր լեռ մը հանեց առանձին. Եւ անոնց
առջև այլակերպեցաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արե-
գակի պէս, ու իր հանդերձները ճերմկցան լոյսի
3 պէս։ Եւ ահա երեւցան անոնց Մովսէս ու Եղիա
4 ու իրեն հետ կը խօսէին։ Պատասխան տուաւ Պետրոս
ու ըսաւ Յիսուսի. Տէր, աղէկ է որ հոս կենանք.

եթէ կ'ուզես, երեք խրճիթ շինենք հոս. մէկը քեզի,
5 և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի։ Եւ քանի որ ա-
նիկա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն մը եկաւ՝ ըսե-
լով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաճեր եմ,
6 ասոր մտիկ ըրէք։ Աշակերտները երբ լսեցին, երես-
7 նուն վրայ ինկան ու խիստ վախցան։ Եւ Յիսուս մօ-
տենալով դպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախ-
8 նաք։ Աչքերնին վերցուցին ու մէ'կը չտեսան, բայց
միայն Յիսուսը։
9 Ու երբ այն լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս պատ-
ուիրեց անոնց ու ըսաւ, Այդ տեսիլքը մարդո՛ւ մի
զրուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելներէն յարու-
10 թիւն առնէ։ Եւ իր աշակերտները իրեն հարցուցին
ու ըսին, Ուրեմն ինչո՞ւ համար դպիրները կ'ըսեն
11 թէ Պէտք է որ առաջ Եղիա գայ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Յիրաւի առաջ Եղիա
12 կու գայ և ամէն բան կարգի կը դնէ։ Բայց ձեզի
կ'ըսեմ որ Եղիա արդէն եկած է, և զանիկա չճանչ-
ցան, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ
13 Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի։ Այն ա-
տեն հասկցան աշակերտները որ Յովհաննէս մկրտչին
համար ըսաւ անոնց։
14 Ու երբ ժողովուրդին քով եկան, մարդ մը մօտե-
ցաւ անոր, և ծունկի վրայ գալով՝ կ'ըսէր, Տէր, իմ
որդւոյս ողորմէ, որ կը լուսնոտի և չարաչար կը
տանջուի, քանզի շատ անգամ կրակի մէջ կ'իյնայ,
15 ու շատ անգամ ջուրի մէջ։ Եւ զանիկա քու աշա-
կերտներուդ բերի, ու չկրցան զանիկա բժշկել։
16 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ

և խոտորեալ ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլ-
լամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի համբերեմ. զանիկա
17 հոս ինծի բերէք։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր, ու դեւը
անկէ ելաւ, և բժշկուեցաւ տղան նոյն ժամէն։
18 Այն ատեն աշակերտները առանձին Յիսուսի քով
երթալով ըսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք զանիկա հա-
19 նել։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեր թերահաւատու-
թեանը համար. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ
մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենաք, այս լե-
ռանը պիտի ըսէք, Ասկէ անդին փոխադրուէ, և պի-
տի փոխադրուի. ու բան մը անհնարին պիտի չըլլայ
20 ձեզի։ Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով չելլեր, բայց
միայն աղօթքով և ծոմապահութեամբ։
21 Ու երբ անոնք Գալիլեայի մէջ կը պտըտէին, Յի-
սուս ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ պիտի մատնուի
22 մարդոց ձեռքը, Եւ զանիկա պիտի մեռցնեն, ու
երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու խիստ
տրտմեցան։
23 Երբ անոնք Կափառնայում եկան, երկդրամեան
տուրքը առնողները Պետրոսի եկան ու ըսին, Ձեր
վարդապետը երկդրամեանը չէ՞ հատուցաներ. և ա-
24 նիկա ըսաւ, Այո, կը հատուցանէ։ Ու երբ տունը
մտաւ, առաջ Յիսուս խօսեցաւ անոր ու ըսաւ, Քեզի
ի՞նչպէս կ'երեւնայ, Սիմոն. երկրի թագաւորները
որմէ՞ կ'առնեն հարկը կամ տուրքը. իրենց որդինե-
25 րէ՞ն թէ օտարներէն։ Պետրոս անոր ըսաւ թէ Օտար-
ներէն. Յիսուս անոր ըսաւ, Ուրեմն որդիները ազատ
26 են։ Բայց չըլլայ որ զանոնք գայթակղեցնենք, գնա
ծովը և կարթ ձգէ, ու առաջին ձուկը որ կ'ելլէ՝
առ, և անոր բերանը բանալով սատեր մը պիտի

գտնես. զանիկա առ, անոնց տուր ինծի և քեզի
համար։

ԳԼ. ԺԸ

1 Նոյն ժամանակ աշակերտները Յիսուսի քով
եկան ու ըսին, Ո՞վ է մեծ երկնքի թագաւորու-
2 թեանը մէջ։ Եւ Յիսուս տղայ մը կանչեց իրեն, զա-
3 նիկա անոնց մէջտեղը կայնեցուց, Ու ըսաւ, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ դարձի չգաք և տղոց պէս
չըլլաք, երկնքի թագաւորութիւնը բնաւ պիտի
4 չմտնէք։ Ուստի ով որ իր անձը այս տղուն պէս խո-
նարհեցնէ, անիկա է մեծ երկնքի թագաւորու-
5 թեանը մէջ։ Եւ ով որ այսպիսի տղայ մը կ'ընդունի
6 իմ անունովս, զիս կ'ընդունի։ Եւ ով որ գայթակ-
ղեցնէ այս պզտիկներէն մէկը որոնք ինծի կը հաւա-
տան, աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի
քար մը կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի։
7 Վա՜յ աշխարհի՝ գայթակղութիւններու պատճա-
ռաւ. վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները
գան, բայց վա՜յ այն մարդուն՝ որուն ձեռքով գայ-
8 թակղութիւնը կու գայ։ Արդ եթէ քու ձեռքդ կամ
ոտքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա ու
քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր
մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք կամ երկու
ոտք ունենալ ու յաւիտենական կրակին մէջ ձգուիլ։
9 Եւ եթէ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զա-
նիկա և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով
կեանքը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ ու
կրակին գեհենը ձգուիլ։
10 Զգոյշ կեցէք որ չանարգէք այս պզտիկներէն

մէկը. քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ երկինքի մէջ անոնց
հրեշտակները միշտ կը տեսնեն իմ Հօրս երեսը՝ որ
11 երկինքն է։ Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ կորսուածը
12 փրկելու։ Ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի. եթէ մարդ մը
հարիւր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը մոլորի,
իննսունըինը ոչխարը *լեռները չը՞ ձգեր, ու՝ երթար
13 մոլորածը փնտռեր։ Եւ եթէ գտնելու ըլլայ զանիկա,
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր
վրայ, քան թէ իննսունըիննին՝ որոնք մոլորած չեն։
14 Այսպէս ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր որ այս պզտիկ-
ներէն մէկը կորսուի։
15 Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, գնա
յանդիմանէ զանիկա երբ դուն և ան մինակ էք.
16 եթէ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար քու եղբայրդ։ Հա-
պա եթէ մտիկ չընէ քեզի, քեզի հետ ուրիշ մը կամ
երկուք ալ առ, որպէս զի երկու կամ երեք վկանե-
17 րուն բերնէ ամէն բան հաստատուի։ Եւ եթէ ա-
նոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին ըսէ. իսկ եթէ եկե-
ղեցիին ալ մտիկ չընէ, հեթանոսի ու մաքսաւորի
պէս թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Երկրի վրայ ինչ որ կա-
պէք, երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու երկրի
վրայ ինչ որ արձակէք, երկինքի մէջ արձակուած
19 պիտի ըլլայ։ Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ ձեզմէ
երկու հոգի երկրի վրայ միաբանին, ամէն ինչ բանի
համար որ խնդրեն, պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս որ
20 երկինքն է։ Քանզի ուր երկու կամ երեք հոգի
ժողվուած ըլլան իմ անունովս, հոն եմ ես անոնց մէջ։

*Որ., չը՞ ձգեր, ու լեռները

21 Այն ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր ու ըսաւ, Տէր,
քանի՞ անգամ եթէ եղբայրս ինծի դէմ մեղանչէ,
22 ներեմ անոր. մինչև եօ՞թը անգամ։ Յիսուս անոր
ըսաւ, Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եօթը անգամ,
23 հապա մինչև եօթանասուն անգամ եօթը։ Ասոր հա-
մար երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագա-
ւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց։
24 Ու երբ սկսաւ առնել, տասը հազար տաղանդի
25 պարտական մը բերուեցաւ իրեն։ Բայց անիկա վճա-
րելու կարողութիւն չունենալով, իր տէրը հրաման
ըրաւ որ անիկա և անոր կինը ու որդիները և անոր
բոլոր ունեցածը ծախուին, ու պարտքը վճարուի։
26 Իսկ ծառան անոր առջև իյնալով երկրպագութիւն
կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինծի և ամէնը
27 քեզի վճարեմ։ Եւ այն ծառային տէրը վրան խղճա-
լով արձակեց զանիկա, ու պարտքը շնորհեց անոր։
28 Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր ծառայակիցներէն մէկը
գտաւ որ իրեն հարիւր դահեկան պարտք ունէր, ու
զանիկա բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, Վճարէ
29 ինծի ունեցած պարտքդ։ Ուստի անոր ծառայակիցը
անոր ոտքը իյնալով, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Համ-
30 բերէ ինծի ու *քեզի կը վճարեմ։ Եւ ինք չէր ու-
զեր, հապա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկա, մինչև որ
31 պարտքը վճարէ։ Երբ իր ծառայակիցները տեսան
եղած բաները, խիստ տրտմեցան, ու եկան իրենց
32 տէրոջը հասկցուցին բոլոր եղածը։ Այն ատեն անոր
տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Չար ծառայ,
այն բոլոր պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինծի աղաչե-

*Որ., ամէնը քեզի

33 լուդ համար. Ուրեմն պէտք չէ՞ր քեզի ալ քու ծա-
ռայակցիդ ողորմիլ, ինչպէս ես քեզի ողորմեցայ։
34 Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ դահիճներուն մատնեց
35 զանիկա, մինչև որ իր բոլոր պարտքը վճարէ։ Այս-
պէս իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեր
սիրտերէն չէք ներեր ամէն մէկդ իր եղբօրը իրենց
յանցանքները։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս այս խօսքերը լմնցուց, Գա-
լիլեայէ ելաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները
2 Յորդանանու անդիի կողմը։ Եւ անոր ետեւէն շատ
ժողովուրդներ գացին, ու հոն բժշկեց զանոնք։
3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով՝ զանիկա կը
փորձէին, ու կ՚ըսէին թէ Արժա՞ն է որ մարդ մը իր կինը
4 արձակէ ամէն պատճառի համար։ Անիկա ալ պա-
տասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր
թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց
5 զանոնք՝ ու ըսաւ, Ասոր համար մարդ իր հայրը ու
մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, ու երկուքը
6 մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Ուստի ա՛լ երկուք չեն,
հապա մէկ մարմին. ուրեմն զայն որ Աստուած միա-
7 ւորեց՝ մարդ թող չզատէ։ Ըսին իրեն, Հապա Մով-
սէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման թուղթ տալ և
8 արձակել։ Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սիրտերուն
կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կի-
ներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն այնպէս չէղաւ։
9 Սակայն ձեզի կ՚ըսեմ, Ով որ առանց պոռնկութեան
պատճառի իր կինը արձակէ և ուրիշ մը առնէ,

շնութիւն կ՚ընէ. և ով որ արձակուածը առնէ, շնու-
10 թիւն կ՚ընէ։ Իր աշակերտները ըսին իրեն, Եթէ այդ-
պիսի բան կայ երկան ու կնոջ մէջտեղ, չամուսնա-
11 նալը աղէկ է։ Եւ ինք անոնց ըսաւ, Ամէնը բռնա-
կան չեն այդ բանին, հապա անոնք՝ որոնց տրուած
12 է։ Վասն զի կան ներքինիներ՝ որոնք իրենց մօրը որո-
վայնէն այնպէս ծնան, և կան ներքինիներ՝ որոնք
մարդոցմէ ներքինի եղան, և կան ներքինիներ՝ որոնք
ինքզինքնին ներքինի ըրին երկինքի թագաւորու-
թեանը համար. ով որ կրնայ առնել՝ թող առնէ։
3 Այն ատեն մանր տղաք բերուեցան իրեն, որպէս զի
անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ, ու աշակերտ-
14 ները կը յանդիմանէին զանոնք։ Բայց Յիսուս ըսաւ,
Թող տուէք այդ մանր տղոցը, և մի արգիլէք ատոնք
ինծի գալէն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
15 այդպիսիներուն է։ Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէն
ետև գնաց անկէ։
16 Եւ ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր, Բարի վար-
դապետ, ի՞նչ բարի գործ գործեմ, որպէս զի յաւի-
17 տենական կեանքը ընդունիմ։ Եւ անիկա ըսաւ ա-
նոր. Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚անուանես. մէկէն զատ բարի
չկայ, որ է Աստուած. հապա եթէ կ՚ուզես կեանքը
18 մտնել, պատուիրանքները պահէ։ Ըսաւ անոր,
Որո՞նք. և Յիսուս ըսաւ, Ասոնք. Սպանութիւն մի
ըներ, Շնութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ,
19 Սուտ վկայութիւն մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ
պատուէ, և Քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես։
20 Պատանին ըսաւ անոր, Ասոնք ամէնը մանկութե-
նէս ի վեր պահեր եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ։
21 Ըսաւ անոր Յիսուս, Եթէ կ՚ուզես կատարեալ ըլլալ,

գնա ունեցածդ ծախէ եւ տուր աղքատներուն, ու
երկինքը գանձ պիտի ունենաս, եւ եկուր իմ ետեւէս։
22 Երբ պատանին այս խօսքը լսեց՝ տրտմած գնաց,
վասն զի շատ ստացուածք ունէր։
23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի որ հարուստը դժուարաւ պիտի մտնէ եր-
24 կինքի Թագաւորութիւնը։ Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի,
Դիւրին է որ *ուղտը ասեղին ծակէն անցնի, քան
թէ հարուստը Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնէ։
25 Աշակերտները երբ լսեցին, շատ զարմացան ու ըսին,
26 Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ։ Յիսուս անոնց նայելով՝
ըսաւ, Ասիկա մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց
Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է։
27 Այն ատեն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր, Ահա մենք ամէն բան թողուցինք եւ քու ետե-
28 ւէդ եկանք. ուստի մեզի ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Ըսաւ ա-
նոնց Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ դուք որ
իմ ետեւէս եկաք, †միւսանգամ գալուստին՝ երբ
Որդին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի, դուք ալ
տասուերկու աթոռներու վրայ պիտի նստիք՝ Իսրա-
29 յէլի տասուերկու ցեղերը դատելու։ Եւ ով որ թո-
ղուց տուներ, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ
հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ
արտեր իմ անունիս համար, հարիւրապատիկ պիտի
առնէ, եւ յաւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ։
30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, եւ յե-
տիններ՝ առաջին։

---

*Ոմանք, պարանը

†Յուն. վերստին ծննդեան մէջ

ԳԼ. Ի

1 Քանզի երկինքի Թագաւորութիւնը տանուտէր մար-
դու մը նման է, որ առտուանց կանուխ ելաւ՝ իր այ-
2 գիին համար բանուորներ բռնելու։ Եւ բանուորնե-
րուն հետ օրը մէկ դահեկանի խօսք կապեց, ու զա-
3 նոնք ղրկեց իր այգին։ Եւ ժամը երեքին ատենները
ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որոնք շուկային մէջ պա-
4 րապ կայներ էին. Ու ըսաւ անոնց, Դուք ալ գացէք
իմ այգիս, եւ ինչ որ արժան է՝ կու տամ ձեզի։
5 Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժամը վեցին եւ ժամը
6 իննին ատենները ելաւ՝ այնպէս ըրաւ։ Եւ ժամը տաս-
նըմէկին ատենները ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որոնք
պարապ կայներ էին, ու անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ հոս
7 բոլոր օրը պարապ կայներ էք։ Ըսին իրեն, Անոր հա-
մար որ մէ՛կը մեզ վարձքով չբռնեց. ըսաւ անոնց,
Դուք ալ այգին գացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի
8 առնէք։ Եւ երբ իրիկուն եղաւ, այգիին տէրը իր
տնտեսին ըսաւ, Բանուորները կանչէ, եւ անոնց
վարձքը տուր՝ վերջիններէն սկսելով մինչեւ առա-
9 ջինները։ Ու երբ եկան անոնք որ ժամը տասնըմէկին
10 գացեր էին, մէյմէկ դահեկան առին. Եւ առաջին-
ները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն, ու
11 անոնք ալ առին մէյմէկ դահեկան։ Երբ առին՝
տանուտէրոջ դէմ տրտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին թէ
12 Այդ վերջինները մէկ ժամ գործեցին, եւ զանոնք
հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան ծանրութիւնը ու
13 տաքութիւնը քաշեցինք։ Անիկա պատասխան տուաւ
անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ, Ընկեր, ես քեզ չեմ

զրկեր. չէ՞ որ դուն ինծի հետ մէկ դահեկանի խօսք
14 կապեցիր. Առ քուկդ ու գնա. կ'ուզեմ որ այս վեր-
15 ջինին քեզի տուածիս պէս տամ: Միթէ ես իշխանու-
թիւն չունի՞մ իմ բաներուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ
ընելու. կամ թէ քու աչքդ չա՞ր է՝ որ ես բարերար
16 եմ: Այսպէս յետինները առաջին պիտի ըլլան, և
առաջինները յետին. վասն զի կանչուածները շատ
են, բայց ընտրուածները քիչ:
17 Ու երբ Յիսուս Երուսաղէմ կ'ելլէր, ճամբան տաս-
ուերկու աշակերտները իրեն հետ առաւ առանձին,
18 ու ըսաւ անոնց, Ահա Երուսաղէմ կ'ելլենք, և Որ-
դին մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն
ու դպիրներուն, և զանիկա մահուան պիտի դատա-
19 պարտեն: Եւ զանիկա հեթանոսներուն պիտի մատ-
նեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը հանելու. ու
երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ:
20 Այն ատեն Զեբեդէոսի որդիներուն մայրը իր որ-
դիներուն հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ'ընէր
21 ու բան մը կը խնդրէր անկէ: Ան ալ ըսաւ անոր,
Ի՞նչ կ'ուզես: Ըսաւ անոր, Ըսէ որ այս իմ երկու
որդիներս մէկը աջ կողմդ՝ և միւսը ձախ կողմդ
22 նստին քու թագաւորութեանդ մէջ: Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Չէք գիտեր ի՛նչ կը խնդ-
րէք. կրնա՞ք խմել այն գաւաթը զոր ես պիտի խմեմ,
կամ այն մկրտութիւնով մկրտուիլ, զոր ես պիտի
23 մկրտուիմ. ըսին իրեն, Կրնանք: Եւ ըսաւ անոնց,
Իմ գաւաթս պիտի խմէք, և այն մկրտութիւնով
զոր ես մկրտուելու եմ, պիտի մկրտուիք. բայց իմ
աջ կողմս ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմս չէ տալը, հա-
24 պա որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս: Ու երբ

տասը աշակերտները լսեցին, այն երկու եղբայր-
25 ներուն նեղացան: Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք
ու ըսաւ, Գիտէք որ ազգերուն իշխանները կը տիրեն
26 անոնց, և մեծամեծները կ'իշխեն անոնց. Բայց ձեր
մէջ այնպէս պիտի չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ
ըլլալ կ'ուզէ, թող անիկա ձեր սպասաւորը ըլլայ.
27 Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ, թող անի-
28 կա ձեր ծառան ըլլայ. Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւո-
րութիւն ընելու և իր կեանքը շատերու համար
փրկանք տալու:
29 Ու երբ անոնք Երիքովէ ելան, մեծ բազմութիւն
30 անոր ետևէն գնաց: Եւ ահա ճամբուն քով երկու
կոյր նստած էին. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի,
աղաղակեցին ու ըսին, Ողորմէ մեզի, Տէր, Որդի
31 Դաւթի: Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք
որ լռեն, բայց անոնք ա՛լ աւելի կ'աղաղակէին ու
32 կ'ըսէին, Ողորմէ մեզի, Տէր, Որդի Դաւթի: Եւ Յի-
սուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ
33 կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: Ըսին անոր, Տէր, որ աչքեր-
34 նիս բացուին: Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքերուն
դպաւ, և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան, ու
անոր ետևէն գացին:

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ու երբ Երուսաղէմի մօտեցան ու եկան Բեթփագէ
դէպ ի Ձիթենեաց լեռը, այն ատեն Յիսուս իր աշա-
2 կերտներէն երկուքը ղրկեց. Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք
այդ ձեր դիմացի գեղը, և շուտ մը պիտի գտնէք

կապուած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը. արձա-
3 կեցէք զանոնք ու ինծի բերէք։ Եւ եթէ մէկը ձեզի
բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք են. և շուտ մը
4 զանոնք պիտի ղրկէ։ Այս ամէն բաները եղան, որ-
պէս զի կատարուի մարգարէին խօսքը որ կ'ըսէ.
5 Ըսէք Սիօնի աղջկան, Ահա քու Թագաւորդ քեզի
կու գայ, հեզ, ու իշու վրայ հեծած և իշու ձագի,
6 աւանակի, վրայ։ Եւ աշակերտները գացին, և ինչ-
7 պէս Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին. Ու բերին
էշը ու աւանակը, և անոնց վրայ իրենց հանդերձները
8 դրին, ու *Նստաւ անոնց վրայ։ Եւ ժողովուրդէն շա-
տեր իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին,
և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամ-
9 բուն վրայ կը տարածէին։ Եւ ժողովուրդները, որոնք
առջեւէն ու ետեւէն կ'երթային, կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին, Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, օրհնեալ է ան
որ Տէրոջը անունովը կու գայ. Ովսաննա ի բարձունս։
10 Ու երբ անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր քաղաքը
11 շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է աս։ Եւ ժողովուրդները
ըսին, Ասիկա Յիսուս մարգարէն է Գալիլեայի Նա-
զարեթէն։

12 Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դուրս
հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին
ու կը գնէին, և ստակ փոխողներուն սեղանները ու
13 աղաւնի ծախողներուն աթոռները կործանեց. Եւ
ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տունս աղօթքի
տուն պիտի կոչուի. բայց դուք ատիկա աւազակնե-
րու այր ըրիք։

---

*Ոմանք, Նստեցուցին

14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան իրեն,
15 և բժշկեց զանոնք։ Երբ քահանայապետները ու
դպիրները տեսան անոր ըրած հրաշքները, և տղաքը
որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
16 Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, բարկացան. Ու ըսին ա-
նոր, Կը լսե՞ս ինչ կ'ըսեն ասոնք. Եւ Յիսուս ըսաւ
անոնց, Այո. բնաւ չէ՞ք կարդացեր, Թէ Մանկանց
ու կաթնկեր տղոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր։
17 Եւ թողուց զանոնք՝ քաղաքէն դուրս Բեթանիա
ելաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ։

18 Եւ առտուանց երբ քաղաքը կը դառնար, անօթե-
19 ցաւ. Ու ճամբուն վրայ թզենի մը տեսնելով քովը
գնաց, և անոր վրայ տերեւներէն զատ բան մը
չգտաւ. ու ըսաւ անոր, Ասկէ ետև քեզմէ պտուղ
20 չըլլայ յաւիտեան. և իսկոյն թզենին չորցաւ։ Եւ
աշակերտները երբ տեսան, զարմացան ու ըսին Թէ
21 Ինչպէս թզենին շուտ մը չորցաւ։ Յիսուս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Եթէ հաւատք ունենաք ու չերկմտիք, ոչ թէ միայն
այդ թզենիին եղածը պիտի ընէք, հապա նաև եթէ
այս լեռանը ըսէք, Ելիր, ու ծովը ինկիր, պիտի ըլ-
22 լայ։ Եւ ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը
խնդրէք, պիտի առնէք։

23 Ու երբ անիկա տաճարը եկաւ, քահանայապետ-
ները և ժողովուրդին ծերերը անոր մօտեցան երբ
կը սորվեցնէր, ու ըսին, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
նես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխա-
24 նութիւնը։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ ա-
նոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ, զոր եթէ ինծի
ըսէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխա-

25 նութիւնով կ'ընեմ այս բաները։ Յովհաննէսի
մկրտութիւնը ուրկէ՞ էր, երկինքէ՞ն թէ մարդոցմէ.
26 և անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ
ըսենք՝ Երկինքէն, մեզի պիտի ըսէ թէ Հապա ինչո՞ւ
չհաւատացիք անոր. իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ,
ժողովուրդէն կը վախնանք, վասն զի բոլորն ալ Յով-
27 հաննէսը իբրև մարգարէ կ'ընդունէին։ Եւ պատաս-
խան տալով Յիսուսի՝ ըսին, Չենք գիտեր. և ինք
ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՛նչ իշխա-
նութիւնով կ'ընեմ այս բաները։

28 Բայց ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի. մարդ մը երկու
որդի ունէր, ու գնաց առաջինին ըսաւ, Որդեակ,
29 գնա այսօր այգիիս մէջ գործէ։ Անիկա պատասխան
տուաւ ու ըսաւ, Չեմ ուզեր երթա՛լ. բայց ետքը
30 զղջացաւ ու գնաց։ Միւսին ալ գնաց և այնպէս
ըսաւ. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կ'եր-
31 թամ, տէր. և չգնաց։ Հիմա այս երկուքէն ո՞րը իր
հօրը կամքը կատարեց. ըսին անոր, Առաջինը. Յիսուս
ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ մաքսաւոր-
ները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աս-
32 տուծոյ թագաւորութիւնը։ Վասն զի Յովհաննէս
արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, և դուք ա-
նոր չհաւատացիք. բայց մաքսաւորները ու պոռնիկ-
ները անոր հաւատացին. և դուք տեսաք ու ետքը
չզղջացիք անոր հաւատալու։

33 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք. Տանուտէր մարդ մը
կար՝ որ այգի մը տնկեց ու ցանգով պատեց զանի-
կա, և անոր մէջ հնձան փորեց ու աշտարակ շինեց,
և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր
34 մը գնաց։ Երբ պտուղի ժամանակը մօտեցաւ, իր

ծառաները մշակներուն ղրկեց, որպէս զի անոր
35 պտուղները առնեն։ Եւ մշակները անոր ծառաները
բռնեցին, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, մէկ ու-
36 րիշը քարկոծեցին։ Նորէն ուրիշ ծառաներ ղրկեց
առաջիններէն շատ, և անոնց ալ այնպէս ըրին։
37 Վերջը իր որդին ղրկեց անոնց՝ ըսելով, Թերեւս
38 ամչնան իմ որդիէս։ Բայց մշակները երբ տեսան որ-
դին, իրարու ըսին, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զա-
նիկա սպաննենք ու անոր ժառանգութիւնը տիրենք։
39 Եւ առին զանիկա, այգիէն դուրս հանեցին ու սպան-
40 նեցին։ Ուստի երբ այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի
41 ընէ այն մշակներուն։ Ըսին իրեն, Այն չարերը չա-
րաչար պիտի կորսնցնէ, և այգին պիտի յանձնէ ու-
րիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ժամանա-
42 կին պիտի տան իրեն։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Բնաւ
չէ՞ք կարդացեր գիրքին մէջ, Այն քարը զոր շինող-
ները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ.
ասիկա Տէրոջմէն եղաւ և զարմանալի է մեր աչքե-
43 րուն։ Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, որ Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի, ու այնպիսի
44 ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղները բերէ։ Եւ
ով որ այս քարին վրայ իյնայ, պիտի կոտրի, և որուն
վրայ որ իյնայ, պիտի փշրէ զանիկա։

45 Ու երբ քահանայապետները և փարիսեցիները ա-
նոր առակները լսեցին, իմացան որ իրենց համար
46 կ'ըսէր։ Եւ կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս բռնեն զանիկա,
բայց ժողովուրդէն վախցան, վասն զի մարգարէի
պէս կ'ընդունէին զանիկա։

ԳԼ. ԻԲ

1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս և առակնե-
2 րով ըսաւ անոնց. Երկինքի Թագաւորութիւնը Թա-
գաւոր մարդու մը կը նմանի, որ իր որդւոյն համար
3 հարսնիք ըրաւ։ Եւ իր ծառաները ղրկեց, որպէս զի
կանչեն հարսնիքի հրաւիրուածները, և անոնք չու-
4 զեցին գալ։ Նորէն ուրիշ ծառաներ ղրկեց ու ըսաւ,
Ըսէք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշս պատրաս-
տեցի, զուարակներս ու գէր կենդանիներս մորթուած
են, և ամէն բան պատրաստ է. հարսնիք եկէք։
5 Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով գացին, մէկը իր
6 արտը ու միւսը իր առուտուրին. Եւ ուրիշները անոր
ծառաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննեցին։
7 Թագաւորն ալ երբ լսեց՝ բարկացաւ, և իր զօրքերը
ղրկեց ու այն սպաննողները սատկեցուց, ու անոնց
8 քաղաքը այրեց։ Այն ատեն իր ծառաներուն ըսաւ,
Հարսնիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրուածները ար-
9 ժանի չէին։ Ուստի գացէք ճամբու գլուխները, և
10 ո՛վ որ գտնելու ըլլաք, հարսնիքի հրաւիրեցէք։ Եւ
այն ծառաները ելան ճամբաներու վրայ, ու ով որ
գտան, թէ՛ չար և թէ՛ բարի, ամէնն ալ ժողվեցին,
11 ու հարսնիքը հարսնեւորներով լեցուեցաւ։ Եւ Թա-
գաւորը երբ մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն
մարդ մը տեսաւ որ հարսնիքի հանդերձ հագած չէր.
12 Եւ ըսաւ անոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար հոս մտար ա-
ռանց հարսնիքի հանդերձ ունենալու. և անիկա
13 պապանձեցաւ։ Այն ատեն Թագաւորը սպասաւոր-
ներուն ըսաւ, Կապեցէք անոր ոտքերը ու ձեռքերը,

և առէք ու հանեցէք զանիկա դուրսի խաւարը. հոն
14 պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել։ Վասն զի
կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ։
15 Այն ատեն փարիսեցիները գացին խորհուրդ ըրին,
16 թէ ինչպէս անոր որոգայթ մը դնեն խօսքով. Եւ
իրենց աշակերտները Հերովդէսեաններուն հետ մէկ-
տեղ ղրկեցին անոր ու ըսին, Վարդապետ, գիտենք
որ ճշմարիտ ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ
ճամբան կը սորվեցնես, ու մարդո՛ւ համար հոգ
չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ։
17 Ուստի մեզի ըսէ, քեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ, Կայսրի՞ն
18 տուրք տալ արժա՞ն է՝ թէ ոչ։ Յիսուս գիտնալով
անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս կը
19 փորձէք, կեղծաւորներ, Ցուցուցէք ինծի տուրքին
20 դրամը. և անոնք դահեկան մը բերին իրեն։ Ու ըսաւ
21 անոնց, Որո՞ւնն է այս պատկերը ու գիրը։ Ըսին ա-
նոր, Կայսրին. այն ատեն ըսաւ անոնց, Ուրեմն զայն
որ Կայսրինն է՝ Կայսրին տուէք, և զայն որ Աստու-
22 ծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք։ Երբ լսեցին՝ զարմացան,
և թողուցին զանիկա ու գացին։
23 Նոյն օրը անոր քով եկան սադուկեցիները, որոնք
կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝
24 Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ, Եթէ մէկը
առանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը
25 առնէ անոր կինը, և իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Արդ
եօթը եղբայրներ կային մեր մէջ. և առաջինը կին
առաւ՝ ու մեռաւ, և զաւակ չունենալուն համար
26 իր կինը ձգեց իր եղբօրը։ Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու
27 երրորդը՝ մինչև եօթներորդը։ Ամէնէն ետքը կինն ալ
28 մեռաւ։ Ուրեմն յարութեան ատեն այն եօթնէն

որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի ամէնն ալ զանի-
29 կա կի՛ն ունեցան։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝
անոնց ըսաւ, Դուք մոլորած էք, որ ո՛չ գիրքերը գի-
30 տէք և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը. Քանզի յարու-
թեան ատեն ոչ կին կ'առնեն և ոչ էրկան կը
տրուին, հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակ-
31 ներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելուն համար՝ չէ՞ք կարդացեր Աստուծմէ ձեզի
32 ըսուած խօսքը. Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, և
Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը. Աստ-
ուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանի-
33 ներուն։ Ու ժողովուրդները լսելով՝ կը զարմանային
անոր վարդապետութեանը վրայ։
34 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին թէ անիկա պա-
պանձեցուց սադուկեցիները, մէկտեղ ժողվուեցան.
35 Եւ անոնցմէ մէկը, օրինական մը, հարցուց, զանիկա
36 փորձելով, ու ըսաւ, Վարդապետ, ո՞ր պատուիրանքը
37 մեծ է օրէնքին մէջ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Քու Տէր
Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր
38 անձովդ ու քու բոլոր միտքովդ. Այս է առաջին ու
39 մեծ պատուիրանքը։ Ու երկրորդը ասոր նման, Քու
40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։ Այս երկու պատ-
ուիրանքէն կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէ-
ները։
41 Ու երբ փարիսեցիները ժողվուեցան, Յիսուս հար-
42 ցուց անոնց ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով ի՞նչ կար-
43 ծիք ունիք. անիկա որո՞ւն որդին է։ Ըսին իրեն, Դա-
ւիթի։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ
44 Հոգիով զանիկա Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ, Տէրը իմ
Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև քու

45 թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ։ Ու-
րեմն եթէ Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս
46 անիկա անոր որդին կ'ըլլայ։ Եւ մէ՛կը չէր կրնար
անոր խօսք մը պատասխանել. ու այն օրէն ետև
մէ՛կը չէր համարձակէր անոր բան մը հարցնել։

ԳԼ. ԻԳ

1 Այն ատեն Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն և
2 իր աշակերտներուն ու ըսաւ, Մովսէսի աթոռը
3 դպիրները և փարիսեցիները նստած են. Ուրեմն ինչ
որ ձեզի կ'ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու ըրէք, բայց
անոնց գործերուն պէս մի ընէք, վասն զի կ'ըսեն ու
4 չեն ըներ։ Քանզի ծանր և տանելու դժուար բեռներ
կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
5 իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել։ Եւ իրենց
ամէն գործերը մարդոց երևնալու համար կ'ընեն.
կը լայնցնեն իրենց գրապանակները ու կ'երկնցը-
6 նեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. Ընթրիք-
ներու մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժողո-
վարաններուն մէջ առաջին աթոռները, ու շուկա-
7 ներուն մէջ բարևները։ Եւ մարդոցմէ Ռաբբի, Ռաբ-
8 բի կոչուիլ։ Բայց դուք Ռաբբի մի կոչուիք, վասն
զի ձեր Ուսուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս. և դուք
9 ամէնդ եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ մա՛րդ ձեզի Հայր
մի կոչէք, վասն զի ձեր Հայրը մէկ է, որ երկինքն է։
10 Եւ դուք ուսուցիչներ մի կոչուիք, վասն զի ձեր Ու-
11 սուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս։ Եւ ձեր մէջէն
12 մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ։ Ով որ իր անձը

կը բարձրացնէ, պիտի խոնարհի, և ով որ իր անձը
կը խոնարհեցնէ, պիտի բարձրանայ։
13 Բայց վա՜յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
ցիներ, որ երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առ-
ջև կը գոցէք. քանզի դուք չէք մտներ, և մտնող-
14 ներն ալ չէք թողուր որ մտնեն։ Վա՜յ ձեզի, կեղ-
ծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ որբևայրինե-
րուն տուները կ'ուտէք, ու ձեւով երեւնալու հա-
մար աղօթքը կ'երկնցնէք. անոր համար աւելի դա-
15 տապարտութիւն պիտի ընդունիք։ Վա՜յ ձեզի, կեղ-
ծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ ծով ու ցա-
մաք կը պտըտիք մէկը նորահաւատ ընելու, ու երբ
ըլլայ, զանիկա ձեզմէ երկու անգամ աւելի գեհենի
16 որդի կ'ընէք։ Վա՜յ ձեզի, կոյր առաջնորդներ, որ
կ'ըսէք թէ Ով որ տաճարին վրայ երդում ընէ, բան
մը չէ, բայց ով որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ եր-
17 դում ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ։ Ով յիմարներ ու
կոյրեր, ո՞րը մեծ է, ոսկի՞ն թէ տաճարը որ կը
18 սրբացնէ ոսկին։ Եւ թէ՝ Ով որ սեղանին վրայ եր-
դում ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ սեղանին վրայի
պատարագին վրայ երդում ընէ, պարտաւոր կ'ըլ-
19 լայ։ Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է, պատարա՞գը
20 թէ սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը։ Ուստի ով
որ սեղանին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ անոր
21 վրայ և անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ. Եւ ով
որ տաճարին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ ա-
22 նոր վրայ և անոր մէջ բնակողին վրայ. Եւ ով որ
երկինքի վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ Աստու-
ծոյ աթոռին վրայ և անոր վրայ նստողին վրայ։
23 Վա՜յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ,

որ անանուխին ու սամիթին և չամանին տասանորդը
կը վճարէք, ու կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բա-
ները, դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը.
24 ասոնք պէտք էր ընել, և զանոնք չձգել։ Կոյր ա-
ռաջնորդներ՝ որ մժղուկը կը քամէք և ուղտը կը
25 կլլէք։ Վա՜յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
ցիներ, որ գաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը կը
մաքրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և *անժուժկա-
26 լութեամբ լեցուն են։ Կոյր փարիսեցի, առաջ գա-
ւաթին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ, որպէս զի
27 անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ։ Վա՜յ ձեզի,
կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ կը նմանիք
ծեփած գերեզմաններու, որոնք դուրսէն գեղեցիկ
կ'երևնան, և ներսէն մեռելներու ոսկորներով և ամէն
28 կերպ պղծութիւնով լեցուն են։ Նոյնպէս դուք դուր-
սէն մարդոց արդար կ'երևնաք, ու ներսէն կեղծա-
29 ւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք։ Վա՜յ
ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ մար-
գարէներուն տապանները կը շինէք, և արդարներուն
30 գերեզմանները կը զարդարէք։ Ու կ'ըսէք, Եթէ մեր
հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մարգարէնե-
31 րուն արեանը մասնակից չէինք ըլլար։ Ուրեմն դուք
ձեր վրայ կը վկայէք թէ անոնց զաւակներն էք՝ որ
32 մարգարէները կը սպաննէին։ Ուրեմն դուք ալ ձեր
33 հայրերուն չափը լեցուցէք։ Օձեր, իժերու ծնունդ-
ներ, ի՞նչպէս պիտի փախչիք գեհենին դատապար-
34 տութենէն։ Ասոր համար ահա ես կը ղրկեմ ձեզի
մարգարէներ և իմաստուններ ու դպիրներ, և անոնցմէ

*Յուն., անժուժկալութեամբ

մէկ մասերը պիտի սպաննէք ու խաչը հանէք, և մէկ
քանիները ձեր ժողովարաններուն մէջ պիտի ծե-
35 ծէք, ու քաղաքէ քաղաք հալածէք։ Որպէս զի երկրի
վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը ձեր վրայ
գայ, արդար Աբէլի արիւնէն մինչև Բարաքիայի
որդւոյն Զաքարիայի արիւնը, զոր տաճարին ու սե-
36 ղանին մէջտեղ սպաննեցիք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Այս ամէն բաները պիտի գան այս ազգին վրայ։
37 Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները
կը սպաննէիր, ու քեզի ղրկուածները կը քարկո-
ծէիր, քանի՜ անգամ քու տղաքներդ ժողվել ու-
զեցի, ինչպէս հաւը իր ձագերը թեւերուն տակ
38 կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք։ Ահա ձեր տունը ձեզի
39 աւերակ պիտի մնայ։ Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ա՛լ
ասկէ ետև պիտի չտեսնէք զիս, մինչև ըսէք, Օրհ-
նեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու
աշակերտները անոր քով գացին տաճարին շէնքերը
2 իրեն ցուցնելու։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Չե՞ք տես-
ներ այդ ամէն բաները. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Պի-
տի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի։
3 Ու երբ անիկա Ձիթենեաց լեռը նստեր էր, աշա-
կերտները իրեն եկան առանձին ու ըսին. Ըսէ մեզի,
ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները. և քու գալուստիդ
4 ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Զգոյշ
5 կեցէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ։ Վասն զի շատերը

պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիս-
6 տոսը, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն։ Եւ պիտի լսէք
պատերազմներ ու պատերազմներու լուրեր. զգոյշ
կեցէք որ չխռովիք. վասն զի այն ամէն բաները
7 պէտք է որ ըլլան, բայց դեռ վերջը չէ։ Վասն զի
ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն
թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
մահտարաժամներ և երկրաշարժութիւններ պիտի
8 ըլլան։ Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են։
9 Այն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն և ձեզ
պիտի սպաննեն, ու իմ անուանս համար ամէն ազ-
10 գերուն ատելի պիտի ըլլաք։ Եւ այն ատեն շատերը
պիտի գայթակղին, ու մէկզմէկ պիտի մատնեն և
11 մէկզմէկ պիտի ատեն։ Եւ շատ սուտ մարգարէներ
12 պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մոլորեցնեն. Եւ անօ-
րէնութեան շատնալուն համար շատերուն սէրը պի-
13 տի պաղի։ Բայց ով որ մինչև վերջը համբերէ, անիկա
14 պիտի ապրի։ Եւ արքայութեան այս աւետարանը
բովանդակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
ազգերուն վկայութիւն ըլլալու, և անկէ ետև վերջը
պիտի գայ։
15 Ուստի երբ տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ
Դանիէլ մարգարէին ձեռքով ըսուած է, թէ սուրբ
տեղը կը կենայ. (ով որ կարդայ, թող հասկնայ.)
16 Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող
17 փախչին. Եւ ան որ տանիքին վրայ է, թող չիջնէ իր
18 տունէն բան մը առնելու. Եւ ան որ արտին մէջ է,
19 թող ետ չդառնայ իր հանդերձները առնելու։ Բայց
վա՜յ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողնե-
20 րուն։ Եւ աղօթք ըրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլ-

21 լայ, ոչ ալ շաբաթ օրը. Քանզի այն ատեն այնպիսի
մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որուն նմանը աշխարհի
սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ։
22 Եւ եթէ այն օրերը չքիչնային, բնաւ մարմին մը պի-
տի չազատէր. բայց ընտրեալներուն համար այն օրերը
23 պիտի քիչնան։ Այն ատեն եթէ մէկը ձեզի ըսէ թէ
Ահա հոս է Քրիստոսը կամ՝ հոն, մի հաւատաք.
24 Վասն զի սուտ Քրիստոսներ եւ սուտ մարգարէներ
պիտի ելլեն, ու մեծ նշաններ եւ հրաշքներ պիտի
ցուցնեն, որ եթէ կարելի է՝ ընտրեալներն ալ մոլո-
25 րեցնեն։ Ահա ձեզի առաջուընէ ըսի։ (26) Ուստի
եթէ ձեզի ըսեն թէ Ահա անապատին մէջ է, մի
ելլէք. և թէ՝ Ահա ներքին սենեակներուն մէջ է, մի
27 հաւատաք։ Վասն զի ինչպէս փայլակը արեւելքէն
կ՚ելլէ ու մինչեւ արեւմուտք կ՚երեւնայ, այնպէս պի-
28 տի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ գալուստը։ Քանզի ուր մե-
ռած մարմին կայ, հոն պիտի ժողվուին արծիւները։
29 Եւ շուտ մը այն նեղութեան օրերէն ետեւ արե-
գակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի
չտայ, եւ աստղերը երկինքէն պիտի իյնան, ու եր-
30 կինքի զօրութիւնները պիտի շարժին։ Եւ այն ատեն
Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երեւնայ երկինքի մէջ,
ու այն ատեն երկրի բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն,
ու պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինքի ամպերուն
31 վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառքով։ Եւ
անիկա իր հրեշտակները պիտի ղրկէ մեծաձայն փո-
ղով, ու պիտի ժողվեն իր ընտրեալները չորս հովե-
րէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը։
32 Թզենիէն առակ մը սորվեցէք. որ երբ անոր ոս-
տերը կը կակուղնան ու տերեւները կը ցցուին, գի-

33 տէք թէ ամառը մօտ է։ Նոյնպէս դուք երբ այս ա-
մէն բաները տեսնէք, գիտցէք որ մօտ է դռներուն
34 քով։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ այս ազգը պիտի
35 չանցնի մինչեւ այս ամէն բաները ըլլան։ Երկինք ու
երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի
չանցնին։
36 Իսկ այն օրուան եւ այն ժամուն համար մա՛րդ
չգիտեր, ոչ ալ երկինքի *հրեշտակները, հապա
37 միայն իմ Հայրս։ Բայց ինչպէս Նոյի օրերը եղաւ,
Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
38 Քանզի ինչպէս էին այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ,
կ՚ուտէին, կը խմէին, կին կ՚առնէին ու էրկան կու
39 տային, մինչեւ այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, Եւ
չգիտցան՝ մինչեւ ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը վերցուց,
Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
40 Այն ատեն Երբ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան,
41 մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Եւ Երբ երկու
կին մէկ աղօրիքի մէջ աղալու վրայ գտնուին, մէկը
պիտի առնուի ու միւսը ձգուի։
42 Ուրեմն արթուն կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ
43 ո՛ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ։ Բայց զայս գիտցէք,
որ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ գիշերուան ո՛ր պա-
հուն գողը կու գայ, արթուն կը կենար եւ թող չէր
44 տար որ իր տունը ծակեն։ Անոր համար դուք ալ
պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
45 այնպիսի ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր։ Ուստի
ո՞վ է այն հաւատարիմ ու իմաստուն ծառան՝ զոր
իր տէրը իր ծառաներուն վրայ դրաւ, որպէս զի

*Ոմանք, հրեշտակները, և ոչ Որդին

46 ատենին անոնց կերակուր տայ։ Երանի՜ է այն ծա-
ռային, զոր իր տէրը եկած ատեն այնպէս ըրած պի-
47 տի գտնէ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ իր բոլոր ունե-
48 ցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա։ Հապա եթէ այն
չար ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ տէրս իր գալը
49 կ'ուշացնէ։ Եւ սկսի իր ծառայակիցները ծեծել, ու
50 գինովներուն հետ ուտել ու խմել, Այն ծառային
տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ որ չսպասեր, և այն-
51 պիսի ժամ մը՝ որ չգիտեր։ Եւ զանիկա մէջտեղէն
պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ
պիտի դնէ. հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել։

ԳԼ. ԻԵ

1 Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի
նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապտերները առ-
2 նելով՝ փեսան դիմաւորելու ելան։ Անոնցմէ հինգը
3 իմաստուն էին, և հինգը յիմար։ Յիմարները առին
իրենց լապտերները, ու իրենց հետ իւղ չառին
4 Բայց իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ ա-
5 մաններով իւղ ալ առին։ Եւ երբ փեսան ուշացաւ,
6 ամենն ալ թմրեցան ու քնացան։ Եւ կէսգիշերին
ձայն մը եղաւ, Ահա փեսան կու գայ. զանիկա դի-
7 մաւորելու ելէք։ Այն ատեն բոլոր կոյսերը ելան ու
8 իրենց լապտերները շինեցին։ Եւ յիմարները ըսին
իմաստուններուն, Տուէք մեզի ձեր իւղէն, վասն զի
9 մեր լապտերները մարելու վրայ են։ Պատասխան
տուին իմաստունները ու ըսին, Չըլլայ որ մեզի ու
ձեզի չբաւականանայ, այլ յաւէտ ծախողներուն
10 գացէք և գնեցէք ձեզի համար։ Երբ անոնք գացին
գնելու, փեսան եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր

11 հետ հարսնիքը մտան, և դուռը գոցուեցաւ։ Ետքը
միւս կոյսերը եկան ու ըսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի։
12 Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ճշմարիտ
13 կ'ըսեմ ձեզի թէ Ես ձեզ չեմ ճանչնար։ Ուրեմն
արթուն կեցէք, վասն զի ո՛չ օրը գիտէք և ո՛չ *ժամը։
14 Քանզի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը կան-
չեց իր ծառաները, և իր ունեցածը անոնց յանձնեց։
15 Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, ու մէկուն՝ երկուք,
և մէկուն՝ մէկ, ամէն մէկուն իր կարողութեանը
16 չափ, ու անմիջապէս ճամբայ ելաւ։ Եւ ան որ հինգ
տաղանդը առած էր, գնաց անոնցմով գործ տեսաւ,
17 և ուրիշ հինգ տաղանդ շահեցաւ։ Նմանապէս ան
որ երկուքը առած էր, ուրիշ երկուք ալ շահեցաւ։
18 Իսկ ան որ մէկը առած էր, գնաց գետինը փորեց,
19 ու իր տէրոջը ստակը պահեց։ Շատ ժամանակ ետև
այն ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հաշիւ
20 ուզեց։ Եւ հինգ տաղանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ
հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու ըսաւ, Տէր, հինգ
տաղանդ յանձնեցիր ինծի, ահա ուրիշ հինգ տա-
21 ղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ։ Ըսաւ անոր իր տէրը,
Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն որ քիչ
բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քեզ շատ բաներու
վրայ պիտի կեցնեմ. մտիր քու տէրոջդ ուրախու-
22 թեանը մէջ։ Երկու տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու
ըսաւ, Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի, ահա
ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ։
23 Ըսաւ անոր իր տէրը, Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ
ծառայ. դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ

---

*Ոմանք, ժամը, որուն մէջ Որդին մարդոյ կու գայ

եղար, քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ.
24 մտիր քու տէրոջդ ուրախութեանը մէջ։ Մէկ տա-
ղանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր, գիտէի որ
դուն խիստ մարդ մըն ես, չսերմանած տեղէդ կը
25 հնձես ու չցանած տեղէդ կը ժողվես։ Ուստի վախ-
նալով՝ գացի քու տաղանդդ գետնին տակ պահեցի.
26 [illegible] ահա քուկդ քեզի։ Պատասխան տուաւ անոր
տէրը ու ըսաւ անոր, Չար և ծոյլ ծառայ, գիտէիր
որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ ու չցանած տեղէս
27 կը ժողվեմ. Ուրեմն պէտք էր քեզի որ իմ ստակս
սեղանաւորներուն տայիր, որպէս զի եկած ատենս
28 շահովը առնէի իմս։ Արդ առէք անկէ տաղանդը,
29 ու տասը տաղանդ ունեցողին տուէք։ Վասն զի ա-
մէն ունեցողին պիտի տրուի, ու պիտի աւելնայ, և
չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
30 Եւ այդ անպիտան ծառան դուրսի խաւարը հանե-
ցէք. հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել։
31 Ու երբ Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ, և բոլոր
*սուրբ հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն իր փա-
32 ռաց աթոռը պիտի նստի. Եւ անոր առջև պիտի
ժողվուին բոլոր ազգերը, ու զանոնք իրարմէ պիտի
զատէ, ինչպէս հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը
33 զատէ. Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցնէ,
ու այծերը ձախ կողմը։
34 Այն ատեն Թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն
պիտի ըսէ, Եկէք, իմ Հօրս օրհնածները, աշխարհի
սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած Թագաւորու-
35 թիւնը ժառանգեցէք. Վասն զի անօթեցայ, և ինծի

*Ոմանք չունին

ուտելիք տուիք. ծարաւեցայ, ու ինծի խմցուցիք.
36 օտարական էի, և զիս ներս առիք. Մերկ էի, և զիս
հագուեցուցիք. հիւանդ էի, ու ինծի տես եկաք.
37 բանտի մէջ էի, և ինծի եկաք։ Այն ատեն արդար-
ները անոր պատասխան պիտի տան ու ըսեն, Տէր,
ե՞րբ քեզ անօթեցած տեսանք ու կերակրեցինք, կամ
38 ծարաւած՝ ու խմցուցինք. Ե՞րբ քեզ օտարական տե-
սանք և ներս առինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցու-
39 ցինք. Ե՞րբ քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք,
40 ու քեզի եկանք։ Եւ Թագաւորը պատասխան տալով
պիտի ըսէ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որովհետև
այս իմ եղբայրներուս ամէնէն պզտիկներէն մէկուն
ըրիք, ինծի ըրիք։
41 Այն ատեն ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի ըսէ,
Մէկդի գացէք ինծմէ, անիծեալներ, յաւիտենական
կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Սատանայի ու իր
42 հրեշտակներուն։ Վասն զի անօթեցայ, և ինծի ու-
տելիք չտուիք. ծարաւեցայ, ու ինծի չխմցուցիք.
43 Օտարական էի, և զիս ներս չառիք. մերկ էի, և զիս
չհագուեցուցիք. հիւանդ ու բանտի մէջ էի, և ինծի
44 տես չեկաք։ Այն ատեն անոնք ալ պատասխան պի-
տի *տան ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ տեսանք քեզ անօթե-
ցած, կամ ծարաւած, կամ օտարական, կամ մերկ,
կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, ու քեզի սպասա-
45 ւորութիւն չըրինք։ Այն ատեն պատասխան պիտի
տայ անոնց ու ըսէ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որով-
հետև ասոնց ամէնէն պզտիկներէն մէկուն չըրիք,
ինծի ալ չըրիք։

*Ոմանք, տան անոր

46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տան-
ջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ու երբ Յիսուս լմնցուց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ
2 իր աշակերտներուն, Գիտէք որ երկու օրէն ետև
զատիկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը
ելլելու։
3 Այն ատեն քահանայապետները ու դպիրները և
ժողովուրդին ծերերը ժողվուեցան քահանայապե-
4 տին սրահը, որուն անունը Կայիափա էր. Ու խոր-
հուրդ ըրին որ նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը ու
5 մեռցնեն։ Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ տօնին ատենը, որ-
պէս զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի
7 տունը, կին մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին իւղի
շիշ մը, և թափեց անոր գլխուն վրայ՝ երբ անիկա
8 սեղան նստած էր։ Եւ անոր աշակերտները տեսնե-
լով՝ դժուարեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
9 ըլլայ. Քանզի այդ իւղը կրնար սուղ գնով ծախ-
10 ուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ։ Եւ Յիսուս իմա-
նալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք
կինը. քանզի ատիկա բարի գործ մը գործեց ինծի։
11 Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ու-
12 նիք, բայց զիս ամէն ատեն չունիք։ Վասն զի ատիկա
որ այդ իւղը իմ մարմնիս վրայ թափեց, իմ թա-
13 ղումիս համար ըրաւ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ
Բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզ-

ուի, ասոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ
ըլլալու համար։
14 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը, որ Յուդա Իս-
կարիովտացի կ'ըսուէր, գնաց քահանայապետներուն
15 ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ, ու ես ձեզի
մատնեմ զանիկա. և անոնք երեսուն սիկղ արծաթ
16 *խոստացան անոր։ Եւ անկէ ետև պատեհութիւն
մը կը փնտռէր, որպէս զի զանիկա մատնէ անոնց։
17 Եւ բաղարջակերաց առաջին օրը աշակերտները
Յիսուսի եկան ու անոր ըսին, Ո՞ւր կ'ուզես որ քեզի
18 պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար։ Եւ անիկա
ըսաւ, Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք
անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամանակս մօտ է. ա-
շակերտներուս հետ մէկտեղ քու քովդ պիտի
19 ընեմ զատիկը։ Աշակերտներն ալ ըրին ինչպէս
Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ, ու պատրաստեցին զա-
տիկը։
20 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասներկուքին հետ սե-
21 ղան նստաւ։ Եւ քանի որ կ'ուտէին, ըսաւ, Ճշմարիտ
22 կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ։ Ու
շատ տրտմեցան, և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել
23 անոր, Տէր, միթէ ե՞ս եմ։ Անիկա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Ան որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը խո-
24 թեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս։ Յիրաւի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց
վա՜յ այն մարդուն, որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
կը մատնուի. աղէկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլ-
25 լար։ Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի

---

*Կամ, կշռեցին

մատնէր՝ ու ըսաւ, Վարդապետ, միթէ ե՞ս եմ.
ըսաւ անոր, Դուն ըսիր։
26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ,
օրհնեց ու կտրեց, և տուաւ աշակերտներուն ու
27 ըսաւ, Առէք, կերէք, այս է իմ մարմինս։ Եւ գա-
ւաթը առաւ, գոհացաւ, ու տուաւ անոնց և ըսաւ,
28 Ամէնդ ալ խմեցէք ասկէ. Վասն զի ասիկա է իմ
արիւնս նոր ուխտի, որ շատերու համար կը թափ-
29 ուի մեղքերու թողութեան համար։ Բայց կ'ըսեմ
ձեզի, Ասկէ ետև որթին բերքէն ընաւ պիտի չխմեմ
մինչև այն օրը՝ երբ ձեզի հետ զանիկա նոր խմեմ
իմ Հօրս թագաւորութեանը մէջ։
30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետև Ձիթենեաց
31 լեռը ելան։ Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Դուք
ամէնդ այս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք.
վասն զի գրուած է թէ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու
32 հօտին ոչխարները պիտի ցրուին։ Բայց յարութիւն
առնելէս ետև ձեզմէ առաջ Գալիլեա պիտի եր-
33 թամ։ Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր,
Թէպէտ ամէնն ալ քու վրայովդ գայթակղին, բայց
34 ես ընաւ պիտի չգայթակղիմ։ Ըսաւ անոր Յիսուս,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Այս գիշեր դեռ հաւը
35 չխօսած՝ երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս։ Ըսաւ
անոր Պետրոս, Թէև քեզի հետ մեռնելու ալ ըլլամ,
ընաւ քեզ պիտի չուրանամ. այնպէս կ'ըսէին նաև
ամէն աշակերտները։
36 Այն ատեն Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ որուն
անունը Գեթսեմանի էր, ու ըսաւ աշակերտներուն,
Հոս նստեցէք մինչև որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ։
37 Եւ իրեն հետ առնելով Պետրոսը ու Զեբեդեայի եր-

38 կու որդիները, սկսաւ տրտմիլ ու վշտանալ։ Այն
ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում
39 է. հոս կեցէք ու ինծի հետ արթուն մնացէք։ Ու
քիչ մը առաջ երթալով իր երեսին վրայ ինկաւ և
աղօթք ըրաւ՝ ըսելով, Ով Հայր իմ, եթէ կարելի
է, թող այս գաւաթը ինծմէ անցնի. բայց ոչ թէ
ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս դուն կ'ուզես։
40 Եւ եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք քնացած
գտաւ, և ըսաւ Պետրոսի, Այդպէս մէկ ժամ ալ
41 չկրցա՞ք ինծի հետ արթուն կենալ։ Արթուն կեցէք
և աղօթք ըրէք, որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք.
42 հոգին յօժար է, բայց մարմինը տկար։ Դարձեալ
երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով, Ով
Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ այս գաւաթը ինծմէ
անցնի առանց անկէ խմելուս, թող քու կամքդ ըլ-
43 լայ։ Եւ եկաւ զանոնք նորէն քնացած գտաւ, վասն
44 զի աչքերնին ծանրացած էր։ Եւ թողուց զանոնք,
ու նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն
45 խօսքը ըսելով։ Այն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն
ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետև քնացէք ու հանգչեցէք.
ահա ժամը հասաւ, և Որդին մարդոյ մեղաւորներուն
46 ձեռքը կը մատնուի։ Ելէք ասկէ երթանք. ահա մօ-
տեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ։
47 Եւ դեռ անիկա զայս որ կը խօսէր, Ահա Յուդա,
տասուերկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ շատ
բազմութիւն՝ սուրերով ու բիրերով, քահանայա-
48 պետներէն և ժողովուրդին ծերերէն։ Եւ զանիկա
մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ
49 ես համբուրեմ, ան է, բռնեցէք զանիկա։ Եւ շուտ
մը Յիսուսի մօտենալով ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարդա-

50 պետ, ու համբուրեց զանիկա։ Եւ Յիսուս ըսաւ ա-
նոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար եկար դուն. այն ատեն
մօտեցան, ձեռք զարկին Յիսուսի, ու բռնեցին զա-
51 նիկա։ Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը ձեռքը
երկնցուց և իր սուրը հանելով զարկաւ քահանա-
յապետին ծառային, և անոր ականջը մէկդի հա-
52 նեց։ Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, Սուրդ իր տեղը
դարձուր, վասն զի ամէն սուր առնողները սրով պի-
53 տի կորսուին։ Կը կարծես թէ չե՞մ կրնար հիմա իմ
Հօրս աղաչել, և ինծի հասցնէ տասնուերկու *գուն-
54 դէն աւելի հրեշտակներ։ Բայց ի՞նչպէս պիտի կա-
տարուին գիրքերը, թէ պէտք է այսպէս ըլլալ։
55 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ այն բազմութեանը, Իբր
թէ աւազակի՞ վրայ ելաք սուրերով ու բիրերով զիս
բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի
56 ու կը սորվեցնէի, և զիս չբռնեցիք։ Բայց այս ամէն
բաները եղան, որպէս զի կատարուին մարգարէնե-
րուն գիրքերը։ Այն ատեն բոլոր աշակերտները թո-
ղուցին զանիկա ու փախան։
57 Եւ անոնք որ Յիսուսը բռնեցին, Կայիափա քա-
հանայապետին տարին, ուր դպիրները ու ծերերը
58 ժողվուեր էին։ Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ետեւէն
գնաց մինչև քահանայապետին գաւիթը, ու ներս
մտաւ սպասաւորներուն հետ նստաւ որպէս զի վերջը
59 տեսնէ։ Իսկ քահանայապետները ու ծերերը և բոլոր
ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտռ-
60 ուէին, որպէս զի զանիկա մեռցնեն. Ու չգտան. թէև
շատ սուտ վկաներ ալ եկան, բայց չգտան. ետքը

*Յուն. լէգէոնէն

61 երկու սուտ վկայ եկան, Ու ըսին թէ Ասիկա ըսաւ,
Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, և զանիկա
62 երեք օրուան մէջ շինել։ Եւ քահանայապետը ոտք
ելլելով ըսաւ անոր, Պատասխան մը չե՞ս տար. ի՞նչ
63 կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ։ Եւ Յիսուս լուռ կը
կենար։ Պատասխան տուաւ քահանայապետը ու
ըսաւ անոր, Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երդմնցնեմ
որ մեզի ըսես, թէ դո՞ւն ես Քրիստոս Որդին Աստու-
64 ծոյ։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Դուն ըսիր. բայց կ'ըսեմ
ձեզի, Ասկէ ետև պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօ-
րութեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամպերուն
65 վրայ եկած։ Այն ատեն քահանայապետը իր հան-
դերձները պատռեց ու ըսաւ, Հայհոյութիւն ըրաւ.
ալ ի՞նչ պէտք են մեզի վկաներ. ահա հիմա լսեցիք
66 անոր հայհոյութիւնը. Ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ.
անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Մահապարտ է։
67 Այն ատեն անոր երեսը թուքին, ու բռունցքով ծե-
ծեցին զանիկա. ոմանք ալ ապտակ զարնելով ըսին,
68 Մարգարէացիր մեզի, դուն Քրիստոս, ո՞վ է ան որ
քեզի զարկաւ։
69 Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր, և աղա-
խին մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Դուն ալ Գալիլեացի
70 Յիսուսի հետ էիր։ Բայց անիկա ամէնուն առջև ու-
րացաւ ու ըսաւ, Չեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսիս։
71 Ու երբ դուռը ելաւ, ուրիշ աղախին մը զանիկա տե-
սաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ, Ասիկա ալ Յիսուս
72 Նազովրեցիի հետ էր։ Եւ Պետրոս նորէն երդում
ընելով ուրացաւ, թէ Ես այն մարդը չեմ ճանչնար։
73 Ու քիչ մը ատենէն ետև հոն եղողները եկան և
ըսին Պետրոսի, Արդարև դուն ալ անոնցմէ ես,

վասն զի քու զրուցուածքդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ։
74 Այն ատեն սկսաւ նզովել ու երդում ընել՝ ըսելով
թէ Ես այն մարդը չեմ ճանչնար. և իսկոյն հաւը
75 խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս միտքը բերաւ Յիսուսի խօսքը
զոր իրեն ըսեր էր թէ Դեռ հաւը չխօսած՝ երեք ան-
գամ պիտի ուրանաս զիս. ու դուրս ելլելով դառ-
նապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ առտու եղաւ, բոլոր քահանայապետները ու
ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ խորհուրդ ըրին
2 որ զանիկա մեռցնեն։ Եւ կապելով զանիկա տարին,
ու Պոնտացի Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին։
3 Այն ատեն Յուդա, որ զանիկա մատնեց, տեսնե-
լով թէ դատապարտուեցաւ, զղջի եկաւ, ու երե-
սուն արծաթը ետ դարձուց քահանայապետներուն
4 և ծերերուն, Ու ըսաւ, Մեղայ, որ անմեղ արիւն
մատնեցի. և անոնք ըսին, Մեզի ինչ, դուն նայէ։
5 Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս ելաւ,
6 և գնաց ինքզինք խեղդեց։ Քահանայապետներն ալ
արծաթը առնելով՝ ըսին, Արժան չէ ատիկա *կոր-
7 բանին մէջ՝ դնել, վասն զի արեան գին է։ Ուստի
խորհուրդ ըրին, և անով բրուտին արտը ծախու ա-
ռին՝ օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար։
8 Այս պատճառաւ այն արտը Արեան արտ ըսուեցաւ
9 մինչև այսօր։ Այն ատեն կատարուեցաւ †Երեմիա

---

*Այսինքն, տաճարին գանձանակը

†Ոմանք չունին Երեմիա

մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Եւ առին երե-
սուն արծաթը, գին կտրուածին գինը, զոր Իսրայելի
10 որդիներէն ոմանք գին կտրեցին, Ու տուին զանի-
կա բրուտին արտին, ինչպէս ինծի հրամանց ըրաւ
Տէրը։
11 Եւ Յիսուս կուսակալին առջև կայնեցաւ. և կու-
սակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրէից թագաւորը
12 դո՞ւն ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Դուն կ'ըսես։ Ու
քահանայապետներէն և ծերերէն ամբաստանուած
13 ատենը բնաւ պատասխան մը չտուաւ։ Այն ատեն
Պիղատոս ըսաւ անոր, Չե՞ս լսեր թէ ո՛րչափ քեզի
14 դէմ կը վկայեն ասոնք։ Եւ անոր բան մը պատաս-
խան չտուաւ, մինչև շատ զարմացաւ կուսակալը։
15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ տօնին ա-
տենը կապուած մը արձակէր ժողովուրդին, ով որ
16 ուզէին։ Այն ատեն Բարաբբա անունով երևելի
17 բանտարկեալ մը ունէին։ Երբ ժողվուեցան, ըսաւ
անոնց Պիղատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ.
Բարաբբա՞ն, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի.
18 Քանզի գիտէր թէ նախանձի համար մատնեցին զա-
նիկա։
19 Ու երբ անիկա ատեանը նստեր էր, անոր կինը
մարդ ղրկեց անոր ու ըսաւ, Դուն այն արդարին հետ
բան մը չունենաս, վասն զի այսօր երազիս մէջ շատ
դիպուածներ անցան գլխէս անոր համար։
20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողովուրդը
համոզեցին որ Բարաբբան խնդրեն ու Յիսուսը կոր-
21 սնցնեն։ Պատասխան տուաւ կուսակալը ու ըսաւ
անոնց, Այս երկուքէն ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձա-
22 կեմ. և անոնք ըսին, Բարաբբան։ Ըսաւ անոնց Պի-

ղատոս, Հապա ի՞նչ ընեմ Յիսուսը, որ Քրիստոս կ՚ըս-
23 ուի։ Ամէնն ալ ըսին անոր, Թող խաչուի. և կու-
սակալը ըսաւ, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ. և անոնք
ե՛ւս աւելի կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին, Թող խաչ-
24 ուի։ Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չըլլար,
հապա ա՛լ աւելի խռովութիւն կ՚ըլլայ, ջուր ա-
ռաւ, ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջև ու ըսաւ,
Ես այդ արդարին արիւնէն անպարտ եմ. դուք մտա-
25 ծեցէք։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով
ըսաւ, Անոր արիւնը մեր վրայ ու մեր որդիներուն
26 վրայ ըլլայ։ Այն ատեն Բարաբբան արձակեց անոնց,
և Յիսուսը ծեծելով անոնց ձեռքը տուաւ որպէս զի
խաչուի։

27 Այն ատեն կուսակալին զինուորները պալատին
ներսը տարին Յիսուսը, ու բոլոր զինուորներուն գունդը
28 անոր վրայ ժողվեցին. Եւ զանիկա մերկացնելով
29 կարմիր վերարկու մը հագցուցին անոր։ Ու փուշերէ
պսակ մը հիւսելով անոր գլուխը դրին, ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը. և անոր առջև ծունկի վրայ գա-
լով ծաղր կ՚ընէին զանիկա, ու կ՚ըսէին, Ողջոյն
30 քեզ, Հրէից Թագաւոր։ Եւ թքնելով անոր վրայ՝
31 եղէգը կ՚առնէին ու անոր գլուխը կը ծեծէին։ Ու
երբ ծաղր ըրին զանիկա, վերարկուն վրայէն հանե-
ցին ու իր հանդերձները հագցուցին անոր և տարին
զանիկա խաչը հանելու։

32 Եւ դուրս ելլելով Կիւրենացի մարդ մը գտան Սի-
մոն անունով, զանիկա պահակ բռնեցին որպէս զի
33 անոր խաչը վերցնէ։ Ու եկան Գողգոթա ըսուած
34 տեղը, որ է գանկի տեղ. Եւ լեղիով խառնուած
քացախ տուին անոր որպէս զի խմէ. ու երբ համը

35 առաւ, խմել չէր ուզեր։ Եւ զանիկա խաչը հանե-
լով, անոր հանդերձները վիճակով բաժնեցին. [որ-
պէս զի մարգարէէն ըսուածը կատարուի, Իմ՝ հան-
դերձներս իրենց մէջ բաժնեցին, և իմ՝ պատմուճա-
36 նիս վրայ վիճակ ձգեցին։] Ու նստեր զանիկա կը
37 պահէին։ Եւ անոր գլխուն վրայ իր յանցանքը գրուած
դրին, Թէ Ասիկա է Յիսուս, Հրէից Թագաւորը։
38 Այն ատեն անոր հետ երկու աւազակ խաչուեցան,
մէկը անոր աջ կողմէն, ու մէկը ձախ կողմէն։

39 Եւ անոնք որ կ՚անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր,
40 գլուխնին կը շարժէին, Ու կ՚ըսէին, Դուն որ տաճարը
կը քակէիր և երեք օրուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ
ազատէ. եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր այդ խա-
41 չէն։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները դպիրներուն
42 ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով՝ կ՚ըսէին, Ուրիշները
ազատեց, ինքզինք չկրնար ազատել. եթէ Իսրայէլի
Թագաւոր է, թող հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հաւա-
43 տանք։ Աստուծոյ յուսացեր է, հիմա թող փրկէ
զանիկա՝ եթէ կ՚ուզէ զանիկա. վասն զի ըսաւ, Թէ
44 Ես Որդի Աստուծոյ եմ։ Իրեն հետ խաչուած աւա-
զակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զանիկա։

45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը բոլոր
46 երկրին վրայ խաւար եղաւ։ Եւ ժամը իննին ատեն-
ները Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Էլի,
Էլի, լա՞մա սաբաքթանի. որ ըսել է՝ Աստուած իմ,
47 Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր. Անոնցմէ ոմանք,
որ հոն կայներ էին, երբ լսեցին՝ կ՚ըսէին, Ասիկա
48 Եղիան կը կանչէ։ Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց
սպունգ մը առաւ՝ քացախով լեցուց, ու եղէգի մը
49 անցընելով տուաւ անոր որպէս զի խմէ։ Ու միւսները

կ'ըսէին, Թող տուր, տեսնենք թէ Եղիա կու գա՞յ
զանիկա ազատելու։
50 Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց,
ու հոգին աւանդեց։
51 Եւ ահա տաճարին վարագոյրը վերէն վար եր-
կուքի ճեղքուեցաւ, ու երկիր շարժեցաւ, և քարերը
52 պատռեցան։ Եւ գերեզմանները բացուեցան, ու շատ
սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարութիւն առին,
53 Եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետև,
մտան սուրբ քաղաքը ու շատերու երևցան։
54 Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը պա-
հողները, երբ տեսան երկրաշարժը ու եղած բաները,
շատ վախցան՝ ու ըսին, Արդարև ասիկա Որդի Ա-
տուծոյ էր։
55 Եւ հոն շատ կիներ կային որոնք հեռուէն կը նա-
յէին, որոնք Գալիլեայէ Յիսուսի ետևէն եկան իրեն
56 ծառայութիւն ընելու. Որոնց մէջ էր Մարիամ
Մագդաղենացի և Յակոբոսի ու Յովսէսի մայրը Մա-
րիամ և Զեբեդէոսի որդիներուն մայրը։
57 Ու երբ իրիկուն եղաւ, Արիմաթիայէ հարուստ
մարդ մը եկաւ, որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն
58 ալ Յիսուսի աշակերտ էր։ Ասիկա Պիղատոսի քով
երթալով՝ Յիսուսի մարմինը խնդրեց. այն ատեն Պի-
59 ղատոս հրաման ըրաւ որ մարմինը տրուի։ Եւ Յով-
սէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատեց,
60 Ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ զոր քարէ փորած
էր. և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը գլորելով
61 գնաց։ Եւ հոն էր Մարիամ Մագդաղենացի և միւս
Մարիամը՝ գերեզմանին դիմաց նստած։
62 Եւ հետևեալ օրը, որ ուրբաթէն ետև էր, քահա-

նայապետները ու փարիսեցիները ժողվուեցան Պի-
63 ղատոսի քով, Ու ըսին, Տէր, կը յիշենք որ այն մո-
լորեցուցիչը իր կենդանութեան ատենը կ'ըսէր թէ
64 Երեք օրէն ետև յարութիւն կ'առնեմ։ Ուստի հրա-
ման ըրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշու-
թիւն ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով
գան զանիկա գողնան, և ժողովուրդին ըսեն թէ Մե-
ռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետքի մոլորութիւնը
65 առաջինէն գէշ ըլլայ։ Պիղատոս անոնց ըսաւ, Դուք
ունիք պահապան զինուորներ. գացէք, զգուշութիւն
66 ըրէք ինչպէս որ գիտէք։ Անոնք ալ գացին գերեզ-
մանին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու պա-
հապան զինուորներ դնելով։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ շաբաթ գիշերը երբ մէկշաբթին կը լուսնար,
եկաւ Մարիամ Մագդաղենացի ու միւս Մարիամը
2 գերեզմանը տեսնելու։ Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը
եղաւ, վասն զի Տէրոջը հրեշտակը երկինքէն իջնե-
լով, գնաց դռնէն մէկդի գլորեց քարը, ու անոր
3 վրայ նստաւ։ Եւ անոր տեսքը փայլակի պէս էր, ու
4 անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճերմակ։ Եւ անոր
վախէն պահապանները խռովեցան, ու մեռածի պէս
5 եղան։ Պատասխան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ կի-
ներուն, Դուք մի վախնաք, քանզի գիտեմ որ կը
6 փնտռէք Յիսուսը, որ խաչուեցաւ. Անիկա հոս չէ,
վասն զի յարութիւն առաւ, ինչպէս ըսաւ. եկէք
7 տեսէք այն տեղը, ուր Տէրը պառկած էր։ Եւ շուտ
մը գացէք անոր աշակերտներուն ըսէք թէ Անիկա

մեռելներէն յարութիւն առաւ, և ահա ձեզմէ ա-
ռաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք զանի-
8 կա. ահա ձեզի ըսի: Եւ անոնք շուտ մը գերեզ-
մանէն ելան վախով ու մեծ ուրախութիւնով, և կը
վազէին աշակերտներուն պատմել:
9 Ու երբ կ'երթային անոր աշակերտներուն պատ-
մել, ահա Յիսուս անոնց դէմը ելաւ ու ըսաւ, Ող-
ջոյն ձեզ: Եւ անոնք մօտենալով անոր ոտքերը
10 բռնեցին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր: Այն ա-
տեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի վախնաք, գացէք իմ
եղբայրներուս ըսէք որ Գալիլեա երթան, ու հոն զիս
պիտի տեսնեն:
11 Երբ անոնք կ'երթային, ահա պահապան զինուոր-
ներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քահանայա-
12 պետներուն պատմեցին բոլոր եղած բաները, Եւ ա-
նոնք ծերերուն հետ մէկտեղ ժողվուելով ու խոր-
հուրդ ընելով, շատ ստակ տուին զինուորներուն,
13 Ու ըսին, Ըսէք թէ Անոր աշակերտները գիշերով
եկան զանիկա գողցան, երբ մենք կը քնանայինք:
14 Եւ եթէ այդ բանը կուսակալին ականջը հասնի,
մենք զանիկա կը հաճեցնենք, և ձեզ *ապահով
15 կ'ընենք: Անոնք ալ ստակը առին, ու սորվածնուն
պէս ըրին. և այս ձայնը Հրեաներուն մէջ տարած-
ուեցաւ մինչև այսօր:
16 Իսկ տասնըմէկ աշակերտները գացին Գալիլեա,
17 այն լեռը ուր Յիսուս իրենց որոշեր էր: Ու երբ զա-
նիկա տեսան, երկրպագութիւն ըրին անոր, բայց
18 ոմանք տարակուսեցան: Եւ Յիսուս մօտենալով խօ-

Յուն. անհոգ

սեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ամէն իշխանութիւն ինծի
19 տրուեցաւ երկինքի ու երկրի մէջ: Ուրեմն գացէք
բոլոր ազգերը աշակերտեցէք, մկրտեցէք զանոնք
20 յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Սորվեցու-
ցէք անոնց որ այն ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես
ձեզի պատուիրեցի. և ահա ամէն օր ես ձեզի հետ
եմ մինչև աշխարհիս վերջը: Ամէն:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐ. Гос. Библиотека ՀԱՅԿ. ՍՍՌ им. Мясникяна Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

20կ.
№17 /1/
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0162894